

Aydın Kərimov Prezidentin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi təyin edildi

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsinin təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncamda qeyd edilir ki, Aydın Zöhrab oğlu Kərimov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi təyin edilsin.

Hikmət Hacıyev: "Azərbaycanla Türkiyə arasındakı əlaqələr əbədidir"

Azərbaycan ilə Türkiyə arasındakı əlaqələr əbədidir və əminəm ki, qarşından gələn 10 illiklərdə də bu əlaqələr möhkəmlənəcək və inkişaf edəcək.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının (PA) Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev "Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin gələcək 10 ili" adlı vebinarda deyib.

Prezidentin köməkçisi bildirib ki, ölkə liderləri şəxsində aparılan siyasət iki ölkə arasında inkişafın nümunəvi şəkildə həyata keçirilməsinə imkan verir.

"Bizim vəzifəmiz iki ölkə arasında əlaqələri bütün istiqamətlərdə inkişaf etdirməkdir", - deyərək H.Hacıyev vurğulayıb.

FHN-in əməkdaşları mükafatlandırıldı

Bax:səh-2

Naxçıvanda sənaye məhsulu istehsalı artıb

2020-ci ildə muxtar respublikada 1 milyard 40 milyon 475 min manatdan artıq sənaye məhsulu istehsal olunub ki, bu da bir il öncəki göstəricini 1,4 faiz üstələyib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin Adalet.az -a verilən məlumatına görə, sənaye məhsulu istehsalının 95,7 faizi malların, 4,3 faizi isə xidmətlərin payına düşüb.

İstehsal olunan sənaye məhsulunda özəl bölmənin payı 93,4 faiz təşkil edib ki, bu da ölkənin digər iqtisadi rayonları ilə müqayisədə ən yüksək göstəricidir. 2020-ci ildə muxtar respublikada dövlət dəstəyi ilə iqtisadi fəaliyyətin müxtəlif sahələrində 138 layihə üzrə istehsal və xidmət obyektləri yaradılıb, 42 layihə üzrə istehsal və xidmət obyektlərinin yaradılması davam etdirilib.

Sənayenin inkişafı məqsədilə bank və kredit təşkilatları tərəfindən təsərrüfat subyektlərinə 2020-ci ildə 18 milyon 561 min manat kredit verilib ki, bu da bir il öncəki göstəricidən 69,6 faiz çoxdur. Sənayedə istehsalın həcminin artması nəticəsində 2020-ci ildə 325 milyon 362 min 200 ABŞ dolları dəyərinə sənaye məhsulları ixrac olunub.

Yeni nazir kollektivi təqdim olunub

Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Rəşad Nəbiyev kollektivi təqdim olunub.

Azərbaycanın yeni nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Rəşad Nəbiyev kollektivi təqdim edilib.

Bu barədə Adalet.az-a qurumun mətbuat xidmətindən bildirilib. Rəşad Nəbiyevi kollektivi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının İqtisadi məsələlər və innovativ inkişaf siyasəti şöbəsinin müdiri Şahmar Mövsümov təqdim edib.

Qeyd edək ki, ötən gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamla Rəşad Nəbiyev nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri vəzifəsinə təyin olunub.

Vaqif Qarayev: Qarabağda bizə qadağa qoymayın!

Qarabağda Njəyə heykəl qoyub ermənilər...

Müharibə bitdikdən sonra bizdə bir qrup peyda olub... Xankəndi, Xocavənd, Xocalı adını çəkənlərin dilinə qıfıl vururlar... susun, danışmayın deyər...

Böyük siyasət öz yerində... Amma ictimai fikir də önəmlidir... etiraz edirik də... niyə susmaq? Əqidə alverçiləri... əqidəsi hər gün mutasiya olanlar... dünən ölkücü, millətçi, turançı olanlar indi Putinə sevgisini gizlətməyənlər...

Putinlə işimiz yoxdur vallah... sevin, sevilin... amma bizə də qadağa qoymayın!

ƏDALƏT

www.adalet.az

Qurucusu:
Adil Minbaşıyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin iyulundan çıxır

№ 10 (5842) 28 yanvar 2021-ci il

Qiyməti 30 qəpik

"Nəyi demişəmsə, onu da etmişəm"

Bax:səh-2

Qarabağda Rusiya-Türkiyə Birgə Monitoring Mərkəzi fəaliyyətə başlayır

Dağlıq Qarabağda atəşkəsə nəzarət üzrə Rusiya-Türkiyə ortaq mərkəzinin tərkibində olacaq rus hərbiçilər, atəşkəs rejiminə birgə nəzarət vəzifələrini yerinə yetirmək üçün hazırlıq keçirlər və Azərbaycan Respublikasının ərazisinə gətməyə hazırlanırlar. Adalet.az bu barədə Rusiya Müdafiə Nazirliyinə istinadən məlumat verir.

Təlim zamanı hərbi qulluqçular Birgə Mərkəzin quruluşunu, məqsədini, vəzifələrini və funksiyalarını, işin təşkilatını öyrənirlər.

Rusiya və Türkiyə tərəfdən paritet əsasda təmsil olunan Birgə Mərkəzin şəxsi heyəti atəşkəsə pilotsuz uçan aparatlardan istifadə etməklə nəzarət vəzifələrini yerinə yetirəcək.

Yanvarın qan qoxuyan xronikası: Qisas qiyamətə qalmadı

Bax:səh-3

MUŞTULUQ

Uzun söhbətdən sonra Bakıdan Naxçıvana reyslərin miqdarı artırılıb, olub 3. Yaşasın, "Azal!" Yaşasın "Azal"ın prezidenti Cahangir müəllim!

Mejduproçim, fevralın 1-dən Gürcüstan bütün ölkələrlə aviareyslərini bərpa edir.

Xahiş edirik, Gürcüstan da Naxçıvana iki əlavə reys açar.

SÜLHMƏRAMLILAR, DEYƏSƏN, PUTİNİN DƏ İMZALADIĞI BƏYANATDAN XƏBƏRSİZDİLƏR

Vurhəvur Ermənistanın erməniləri təmtəraqla Qarabağa (indən belə "Dağlıq Qarabağ" ifadəsini işlətməyəcəm. Qarabağ var, nə dağı, nə aranı?) daşıyırlar. Belə getsə, İrəvanda erməni qalmayacaq.

Amma, deyəsən, Putinin də imzaladığı bəyanatdan sülhməramlıların generalının (adı da yadımdan çıxdı) ya xəbəri yoxdu, ya da vecinə almır.

Bəyanatda yazılmayıb ki, erməni qaçqınları geri qayıtmalıdır. Yazılıb ki, Qarabağdan olan bütün qaçqınları geri qayıtmalıdır, yəni azərbaycanlılar. Özü də bu işi sülhməramlılar yox, BMT-nin müvafiq təşkilatı həyata keçirməlidir. Hərçənd ki BMT-ni adam yerinə qoyan yoxdu.

Bəs, 29 ildən yurtdan didərgin düşmüş və soyqırım məruz qalmış xocalıları, xankəndiləri, Xankəndin Yasamal olan kərkicahanlıları, malibaylıları, Ağdərənin Umudlu, Sırxavənd, Bağlıpəyə, Narıncılar, Kəlbəcərin, Ağdərənin hələ də nəzarətdə olan, 30-a yaxın kəndinin camaatını və sair və ilaxır nə vaxt öz yurd-yuvalarına qaytaracaqsınız?

Rauf Qərib Alagözün statusu

Şiqrətin qiyməti qalxanda az qala özünü "iezvalyanların" ərzağın qiymətinin qalxması vecinə deyil.

"Drakon" da şəhid ailələrinin müdafiəsinə qalxdı

Qaradağ ərazisindəki qəbristanlıqda dəfn olunan şəhidlərlə bağlı etiraz böyüməkdədir.

Adalet.az bildirir ki, Qarabağ müharibəsindən bəhs edən Dolu filmində Drakon obrazını canlandıran aktyor Rza Rzayev də şəhid övladları Qaradağ ərazisindəki qəbristanlıqda dəfn edilən ailələri müdafiə edib. O da öz feysbuk hesabında bununla bağlı paylaşım edib: "Yeter artıq! Cənab Prezident Şəhidlərimizi "orada" dəfn edənləri cəzalandırırsa, ona da etiraz edəcəm! 30 ildir, bu hakimiyyəti canı - dilindən (həç bir şəxsi mənfəət ummadan) müdafiə etmişəm, Şəhidlərə olan qəbuledilməz münasibətə görə bu hakimiyyətsizliyə etiraz edirəm!"

Xatırladaq ki, 17 şəhid ailəsi övladlarının Qaradağ rayonu ərazisində yerləşən qəbristanlıqda dəfn edilməsinə etiraz edir və onlar müxtəlif dövlət qurumlarının qarşısında məsələ qaldıraraq məzarların köçürülməsini tələb edirlər. Buna səbəb kimi övladlarının məzarlarının qurunt sularının altında qaldığını göstərir.

RZA DEQATI NƏYİ TƏHRİF EDİB?

Məşhur foto-jurnalist Rza bəyin Qarabağa bağlı birinci Qarabağ savaşı dövründə, həm də ikinci Qarabağ savaşında cəhdliyi şəkillər və bizim faciəni dünyaya tanıdırmaq baxımından çox önəmlidir və xüsusi qiymətləndirilir.

Məsələn, onun işğaldan əvvəl Şuşadakı çay süfrəsi ilə bağlı şəkilli və işğaldan azad olunduqdan sonra həmin yerdə cəhdliyi çay süfrəsinin şəkilli əvəzlənmişdir.

Yəni bu şəxs Qarabağdakı erməni vandalizmini dünyaya yayır. Və dünyada onun şəkillərini qəbul edir.

Amma hərdən elə şəkilləri olur ki, o haqiqətə uyğun deyil. Məsələn, Xan qızı Nəvəvanın məzarı ilə bağlı videonu və şəkilli.

Bu barədə növbəti nömrəmizdə, onu da Allah qoysa, yazarsaq.

Aqil ABBAS aqilabbas@rambler.ru

BU ŞƏHİDLƏR DÜŞMƏNDƏN 2 METR TORPAQ SALDIRA BİLMƏYİBLƏR??

Artıq bir aydan çoxdur Qaradağda yeraltı suların cövlan etdiyi ərazidə dəfn edilmiş 17 şəhidin valideynləri övladlarının nəşinin köçürülməsi üçün döymədikləri qapı, üz tutmadıqları məmur qalmayıb.

Axırda məcbur olub Müdafiə Nazirliyinin qarşısındakı yolu bağladılar. Amma yəni nazirlik uzun müddət bu aksiyanı görməməzliyə vurdu. Nəhayət, nazir müavini, general-leytenant Kərim Vəliyev şəhid valideynlərini qəbul elədi. Nə dedi, nə demədi, bilmirəm, hər halda danışmaq baş tutsaydı valideynlər yenidən qəbristanlığa yığılmaq və hətta gecəni orda qalmazdılar.

Bax: səh.2

Erməniməramlıların menyüsünə, həm də öz hökumətimizin menyüsünə

Ermənilər Xocavənd rayonunda faşist Njəyə abidə qoyublar. Özü də bizim sülhməramlıların, əslində erməniməramlıların gözləri qarşısında. O Njəyə ki, faşist lideridi və özü də bir faşist kimi Rusiyanın həbsxanalarında 1955-ci ildə gəbərib. İndi Azərbaycan hökuməti dərhal Rusiya sülhməramlılarına ultimatum verməlidir və həmin abidə götürülməlidir. Və əks halda, bir dəne "Bayaqda" qaldırırsan, Njənin abidəsini yerlə-yekən edirsən.

Günün LƏRİFƏŞİ

Erməni Aşotla gürcü Vano almanlardan qaçıb gizləniyə. Horəsi bir quyuya girir.

Almanlar Aşotu tapırlar, əsir götürüb aparırlar. Aşot Vanonun gizləndiyi quyunun yamından keçəndə deyir: - Vano, çıx, bizi tapdırlar.

Prezident: "Bütün dünya Şuşanı Azərbaycan şəhəri kimi tanıyıb"

Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına çıxarmaq istiqamətində atdığı addımlar regionda ölkəmizin nüfuzunun artmasına gətirib çıxarır.

Hələ ötən əsrin axırlarından Xəzər dənizində neft-qaz yataqlarının istismarı ilə bağlı Türkmənistan- Azərbaycan arasında yaranan mübahisəli məsələlərin həlli, iki dövlət başçısının qarşılıqlı razılığı əsasında birgə işlənməsinə razılıq verildi. Yanvar ayının 21-də Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan prezidenti Qurbanqulu Berdimuhamedov arasında imzalanmış anlaşma memorandumu regionda yeni əməkdaşlıq perspektivlərinin yaranmasına şərait yaradır.

Memorandum tarixi

bir hadisədi. Xəzəryanı dövlətlər arasında Xəzər dənizinin statusu müəyyənləşsə, Azərbaycan və Türkmənistan arasında sərbəst mübahisələri uzun illər davam etdi. Son illər iki ölkə arasında danışıqlar intensivləşdi. Dövlət başçıları arasında mütəmadi görüşlər, telefon danışıqları nəhayət nəticəsinə verdi. Cənab İlham Əliyevin neft yağının birgə istismarı təklifi Türkmənistan rəhbəri tərəfindən müsbət qiymətləndirildi. Ən əsası yatağa "Dostluq" adı qoyuldu ki, buda iki qonşu dövlət arasında uzunmüddətli dostluğun təməlinin qoyulması deməkdir.

Yataqdan əldə edilən neft və qaz Azərbaycan üzərindən neft-qaz kəmərləri ilə qərb ölkələrinə nəql ediləcək ki, buda Azərbaycan əlavə dividendlərinin gəlməsi deməkdir. Daha sonra, iki dövlət arasında sərbəst mübahisələri ilə bağlı mübahisələrdə həllini tapacaq. Gələcəkdə Avropanın istəyi ilə Türkmənistan nefti və qazda TAP, TANAP boru xətləri ilə daşınacaq.

Azərbaycan və Türkmənistan hökumətləri arasında Xəzər dənizində "Dostluq" yata-

ğının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimlənməsi haqqında anlaşma memorandumu Xəzər karbohidrogen yataqlarının bölgüsü üstündə yaranmış ixtilafın arxasında qalır. Ölkələr arasında açıq müzakirələrin aparılması davamlı əməkdaşlığa zəmin yaradırcaq. Atılan addımlar və qəbul

mi və qiymətini özü müəyyənləşdirirdi. Aşqabad bu asılığa son qoymaq üçün əvvəlcə Çin və İran bazarına çıxdı, Azərbaycanın vasitəsilə isə indi əsas istehlak bazarı olan Avropaya çıxış imkanını əldə edir. Bu isə neft və qaz ixracatçısı olan Azərbaycanın həm də tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini daha da artıracaq.

olunan qərarlar münasibətlərin dostluq və qardaşlıq ruhunda davam olunmasına xidmət edəcək. Qurulan əməkdaşlıq əlaqələri bütün istiqamətlər üzrə inkişaf etməlidir.

Azərbaycan və Türkmənistan ilk dəfə olaraq Xəzər dənizindəki yatağın mənimlənməsi üzrə birgə işə başlayır və bu yataq ölkələrimizi və xalqlarımızı daha da yaxınlaşdıracaq.

Xəzər məhraban qonşuluq dənizi,

əməkdaşlıq dənizidir. Xəzər ölkələrimiz arasında təbii sərbəstliyə baxmayaraq, bundan sonra da ölkələrimizi və xalqlarımızı birləşdirəcək. Bizim əməkdaşlığımız region ümumi inkişafına əlavə imkanlar yaradacaqdır.

Türkmənistanın təbii qaz ehtiyatları ümumdünya ehtiyatlarının 9%-ni təşkil edir və bu göstərici ilə Türkmənistan dünyada Rusiya, İran və Qətərdən sonra dördüncü yeri tutur. İndiyədək əsas istehlak bazarı Rusiya olub, rəsmi Moskva türkmən qazının hac-

daha əlverişli şərait yaratılmasına yönəlib. Azərbaycan və Türkmənistan arasında memorandumun imzalanması Mərkəzi Asiyanın enerji resurslarını Avropa bazarına çıxarmaq Transxəzər layihəsinə "yaşıl işığın" yandırılması hesab oluna bilər. Həsil olunaacaq qazın Azərbaycan və TAP vasitəsilə Avropaya çatdırılması gözlənilir və bu saziş Avropa İttifaqı ölkələri tərəfindən müsbət qarşılanacaq.

Bu gün Türkmənistan və Azərbaycan

nisbətən gənc müstəqil dövlətlərdir. Qlobal transmilli layihələr sayəsində sosial rifah və iqtisadi inkişaf sahəsində çox mühüm məsələlər öz həllini tapır. Ölkələrimiz investisiyalar üçün açıqdır. Xarici şirkətlər həm Türkmənistan, həm də Azərbaycana inamla böyük vəsait yatırılır. Ona görə ki, əmindirlər, onların vəsaitləri qorunacaqdır.

Türkmənistan və Azərbaycan beynəlxalq arenada tam əsasla müstəqil xarici və daxili siyasət barədə danışıqla bərabər ölkələrimiz özünü tamamilə təmin edən ölkələrdir. Azərbaycan və Türkmənistan istər beynəlxalq kreditlərdən, istər xarici köməkdən, istərsə də xarici təsirin hər hansı başqa formalarını deyil, öz növlərindən əvvəlki vəziyyətdən özlərini qoruyub saxlayırlar. Bizim ölkələr öz milli, mədəni, əxlaqi ənənələrinə möhkəm sadiqlərdir.

21 yanvar tarixində imzalanmış saziş Xəzər karbohidrogen resurslarının mənimlənməsində yeni səhifəni açır. Bu layihə ölkələrimizi, habelə qonşularımızın enerji təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsinə şərait yaradacaq. Bu layihə ixrac üçün böyük imkanlar açır, ona görə də xalqlarımızın rifahının yüksəlməsinə şərait yaradacaq.

Hazırladı:
Rustəm Hacıyev

ƏMƏKDAŞLIĞIN STRATEJİ ƏHƏMİYYƏTİ

Aqil ABBAS

BU ŞƏHİDLƏR DÜŞMƏNDƏN 2 METR TORPAQ SALDIRA BİLMƏYİBLƏR?!

Artıq bir aydan çoxdur Qaradağda yeraltı suların cövlan etdiyi ərazidə dəfn edilmiş 17 şəhidin valideynləri övladlarının nəşinin köçürülməsi üçün döymədikləri qapı, üz tutmadıqları məmur qalmayıb.

Axırda məcbur olub Müdafiə Nazirliyinin qarşısındakı yolda bağladılar. Amma yenə nazirlik uzun müddət bu aksiyanı görməməzliyə vurdu. Nəhayət, nazir müavini, general-leytenant Kərim Vəliyev şəhid valideynlərini qəbul elədi. Nə dedi, nə demədi, bilmirəm, hər halda danışıq baş tutsaydı valideynlər yenidən qəbiristanlığa yığılmaq və hətta gecəni orda qalmazdılar.

Məşhur rus şairi Anna Axmatovyanın müharibədən sonra çox incidirdilər, hətta həbs olmaq istəyirdilər. Təbii ki, şeirlərinə görə. O vaxt şairə təxminən belə bir söz demişdi:

- Berlinin küçələrində tank sürən bir dövlət indi zəif bir qadından qorxur, tankları onun sinəsində sürmək istəyir.

İndi Şuşanın küçələrində tank sürən bir Müdafiə Nazirliyi 17 şəhidin valideynlərindən qorxur və onları qəbul etmək istəmir?!

Və nəticədə həm dünya ictimaiyyətində, xüsusilə də ermənilərin qarşısında biabırçı bir vəziyyətə düşürük.

Ermənistan Qarabağda ölmüş əsgərlərin valideynlərinin etiraz nümayişlərini, piketlərini yayımlayıb, Ermənistan hökuməti topa tuturuq ki, ölümlərə sahib çıxırlar.

Və özümüz belə bir hərəkətə yol veririk. Mən Ermənistan mediasını izləmirəm, yaqın ki indi onlar da bu yazıları, bu videoları yayır və bizə güllür.

Söhbəti çox uzatmıram, bir hadisəni xatırladım. Ağdamda bir ayağını Berlində qoyub gəlmiş bir veteran haqqında 2 sot dövlət torpağını mənimləndirib, erməniyə işi qaldırılmışdı və məhkəməyə verilmişdi. Yadımda deyil, deyərsən, prokuror 3 ilə qədər həbs cəzası istəyirdi. Kəndlilərə 12 sot torpaq verildi, bunun həyatını xoşlayanda 14 sot çıxışdı.

Hakim də Hüseynov idi. Mütəhəmmə son söz verildə veteran demişdi:

- Yoldaş hakim, mən Mozdokdan Berlində qədər düz beş min kilometr məsafədə nemeslərə qoşmuşam. Bir ayağımı da Berlində qoyub gəlmişəm. İndi azad etdiyim beş min kilometr ərazidə nemeslərdən özümə iki sot torpaq saldıra bilməmişəm? Nə cəza istəyirsinizsə verin, xoşdu.

Kəsəsi. Hüseynov həmin veteranı 300 manat cərimə eləmişdi, cəriməni də öz cibindən ödəyib veteranın prokurorun əvəzində üzr istəmişdi.

Bu şəhidlər 20 min kv.km. ərazini işğalçılardan azad edib, indi onlara 2 metr normal qəbir yeri tapmaq olmur?

P.S. Qələm dostumuz Azər Həsərat bununla bağlı bir köşə yazıb və gözəl bir layihənin də şəklini çap edib ki, gələcəkdə həmin şəhidlərin yatdığı yer belə olacaq. Daldan atılan bir daşdı, heç topuğa da dəymir...

Qaçqın komitəsinin qərarı ilə bir neçə şəbəkə ləğv edildi.

Azərbaycan Respublikası Qaçqınların və Məcburları İşləri üzrə Dövlət Komitəsində ölkə rəhbərliyinin qarşıya qoyduğu vəzifələrin icrasını təmin etmək, idarəetmənin səmərəliliyini artırmaq məqsədilə struktur dəyişikliyi aparılıb.

Komitədən Adəlat.az-a verilən məlumata görə, "Hüquq" və "İnsan resursları" sektorları ləğv edilərək, onların bazasında "Hüquq və kadrlar" şöbəsi yaradılıb.

"Miqrasiya, məşğulluq və status" şöbəsi "Regional idarəetmə və status" şöbəsi ilə əvəzlənib, həmçinin ayrıca "Məşğulluq sektor" yaradılıb. "İnformasiya texnologiyalarının tətbiqi və elektron idarəetmə" şöbəsinin "İnformasiya texnologiyaları" və "Elektron idarəetmə" sektorları birləşdirilib.

"Sosial təminat və kommunal xidmətlər" şöbəsinin tərkibindəki "Sosial təminat və kommunal xidmətlər" sektorunun əvəzinə hər iki istiqamət üzrə iki ayrı sektor təşkil edilib. Aparatın tərkibində yeni - "Monitoring" şöbəsi yaradılıb.

Bundan başqa, komitənin Göygöl və Bakı şəhərinin Pirallahı rayonu üzrə yerli bölmələri ləğv edildi.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 30 noyabr tarixli 652s nömrəli Sərəncamı əsasında Dövlət Komitəsi aparatı işçilərinin ümumi say həddi 88-ə çatdırılıb.

FHN-in əməkdaşları mükafatlandırıldı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində tarixi Qələbənin qazanılmasında digər qurumlar kimi Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin (DYM) əməkdaşları ilə seçiliblər.

Adəlat.az FHN-in sayına istinadən xəbər verir ki, döyüşlər zamanı cəhbəbu ərazilərdə və azad edilmiş rayonlarda xidmət aparan qəhrəman yanğınsöndürənlər onlarla yanğının qarşısını alıb, insanların həyatını xilas ediblər.

Vətən müharibəsi zamanı böyük qəhrəmanlıq göstərərək öz xidməti vəzifələrini layiqincə yerinə yetirən yanğınsöndürənlərin fəaliyyətini qiymətləndirmək məqsədilə FHN işçilərinin Həmkarlar İttifaqı Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin əməkdaşları ilə görüşlər keçirir.

Bela görüşlərdən biri də Füzuli rayonunda FHN işçilərinin Həmkarlar İttifaqının sədri Mehman İsmayılovun və FHN DYM Xidmətinin rəhbərləri ilə görüşlər keçirir.

Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsinin əməkdaşlarının iştirakı ilə təşkil olunub.

Görüşdə çıxış edən Mehman İsmayılov 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış şanlı Zəfərin xalq-ordu birliyinə təzahürü olduğunu bildirdi. Natiq Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində hər kəsin öz üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirmək üçün səfərbər olduğunu və nəticə olaraq düşməni tapdağı altında olan torpaqlarımızın şəhidlərimizin qanı bahasına azad edildiyini vurğulayıb.

Həmçinin, döyüşlər zamanı FHN Dövlət Yanğından Mühafizə hissələrinin gücləndirilmiş iş rejimində xidmət apardığını bildirdi. Cəhbə xəttində yerləşən Füzuli rayonunun kəndlərinin düşməni tərəfindən müttəmədi olaraq ağır artilleriyadan atəşə məruz qaldığı bir vaxtda yanğınsöndürənlərin qorxmadan, çəkinmədən, operativ şəkildə öz xidməti vəzifələrini layiqincə və peşəkartlıqla yerinə

yetirmələri xüsusi qeyd olunub. Nəticə olaraq baş verən yanğınları söndürənlər öz həyatlarını təhlükəyə atan yanğınsöndürənlərin bu şəərəli vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəldikləri birmənalı şəkildə vurğulandı.

M.İsmayılov diqqətə çatdırıb ki, Həmkarlar İttifaqı tərəfindən müttəmədi olaraq əməkdaşların problemlərini həlli, onların iş şəraitinin düzgün qurulması istiqamətində lazımi addımlar atılır. Bu görüşlərin məqsədi isə Vətən müharibəsində xidməti ilə seçilən yanğınsöndürənlərin qəhrəmanlığını qiymətləndirməkdir və bu kimi görüşlərin digər rayonlarda da keçirilməsi nəzərdə tutulur, deyə natiq vurğulayıb.

Görüş zamanı Füzuli rayon Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsinin şəxsi heyəti FHN işçilərinin Həmkarlar İttifaqı tərəfindən fəxri fərmanlar və hədiyyələrə mükafatlandırılıb.

Naxçıvanda rabitə xidmətlərinin dəyəri 55 milyonluq ötür

2020-ci ildə muxtar respublikada informasiya və rabitə xidmətlərinin dəyəri 2019-cu ildəki göstəricisinə 5,2 faiz üstələyərək 55 milyon 491 min manat olub. Ümumi xidmətlərin 78,1 faizi mobil rabitənin payına düşüb, mobil rabitə xidmətlərinin dəyəri 2019-cu ildə müqayisədə 1,4 faiz artıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsindən Adəlat.az -a verilən

məlumatla görə, muxtar respublikada informasiya və rabitə sahəsinin inkişafı diqqətdə saxlanılıb. Culfa rayonunda Yeni Nəsil Telekomunikasiya Sistemini yaradılması, Rabitə Evinin yenidən qurulması başa çatdırılıb. Kəngərli rayonunda telekommunikasiya sisteminin ya-

Səxavət Məmməd

Müdafiə Nazirliyində 30 stəkan yoxdur ki...

Dünən 30-a yaxın şəhid ailələrinin üzvləri Vətən müharibəsində canından keçmiş doğmalarının qızı-münasib aralarında deyil, Fəxri Xiyabanda dəfn olunmaları tələbi etiraz aksiyası keçirdilər.

Əslində, bu, həmin şəhid ailələrinin qeyd olunan məsələyə yönəlik ilk etirazı deyildir. Bundan əvvəl də bir neçə dəfə aksiya keçirilmişdir.

Dünən şəhid ailələrini, belə desək, bir sıra dövlət qurumlarını qarşı-qarşıya gətirdilər. Onlar öncə Müdafiə Nazirliyində, ardından Nazirlər Kabinetində, daha sonra isə Müdafiə Nazirliyi Təlim Tədris Mərkəzinin (TMM) və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin qarşısında olublar, TMM və DTX-nın qarşısında isə yolu kəsiblər.

Bəzi iradlar var ki, şəhid ailələri yaxınlarının Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunmasını vaxtında istəyə bilərdilər və böyük ehtimalla, bu, baş tutardı. İndi məsələnin gec olduğunu düşünənlər də var. Bu iradlarla haradaya razılaşmaq olar.

Şəhid ailələri cəmiyyətimizin ən həssas təbəqəsidir. Bir çox şəhidin hələ 40-ı çıxmayıb. Yarıları təzədir. Ancaq dövlət qurumları bu həssas təbəqə ilə danışımağın yolunu bilmir və öyrənmək də istəmir.

Şəhid ailələrinin üzvlərini "Zakir Həsənovun qəbul günü deyil, qəbul edə bilməz" bəhanəsi ilə kobud da çıxsa, başlarından ediblər. Zakir Həsənovun birinci işi elə o şəhid ailələrini qəbul etməkdir. Zakir Həsənov, digər generallar və məmurlar hələ bilmir ki, bu ölkə müharibədən qalib çıxdığı üçün, öz ərazi bütövlüyünün təmin etdiyi üçün məhz o şəhidlərə borcludur.

Türkiyədə bir şəhid ailəsi hansısa quruma gedəndə, oranın rəhbəri onu qarşılayır, "bu vətən sizə borcludur", - deyir. Bəlkə də onların problemlərini də həll etmir, ancaq borclu olduqlarını, hörmət etdiklərini göstərir. Dünən şəhid ailələri TMM-ə gediblər, ancaq Müdafiə Nazirliyinin Şəxsi Heyət Baş İdarəsinin rəisi və müdafiə nazirinin müavini, general-leytenant Kərim Vəliyev yerində olmadıq cavabını alırlar və bundan sonra onlar yolu kəsiblər.

Kərim Vəliyev yerində yoxdur, bəs orada başqa bir general yox idi ki, onları qarşılayıb, qarşılarına çay qoyub, hörmət-izmətlə dinləyib, mehribanlıqla yola salsın? Müdafiə Nazirliyində 30 stəkan yoxdur ki, şəhid ailələrinin üzvlərinə çay versinlər? Müdafiə Nazirliyində elə generallar var ki, axırsaq, şəkərdən 300 "rumka" çıxar. Problemlərini həll etməsələr də, rəsmi qurumlarda şəhid ailələri ilə danışıla biləcək, onlarla normal davranıla biləcək bir məmur yoxdur?

Dünənki hadisə onu göstərir ki, adları çəkilən qurumların heç birində borcluluq hissi daşmayın yoxdur. Bəzə-fəsil anlayın, heç kim şəhid olmaq üçün borclu deyildir. Elə ailələr var ki, dövlətdən bir manat belə evinə pul girmir. Zülm-zillətlə övlad böyüdü, göndərər müharibəyə, şəhid olub. Dünyada belə xalq yoxdur.

Dövlət övladının böyüməsi üçün heç bir iş görməsin, ancaq vətəndaş dövlətin istəyinə görə cəzalandırılmalıdır. O şəhidlərin böyüməsində heç bir əməyiniz olmayıb, heç olmasa, dövlət-vətən yolunda şəhid olmasına görə onlara hörmət qoyun, özünü, kreslonuzu borclu hiss edin. Bu qədr sosial-iqtisadi problemlərin fonunda Qarabağ işğaldan azad edilməsəydi, o kreslonuzda nə qədər rahat otura biləcəkdiniz?

Şəhid ailələri həssas təbəqədir. Bu dövlət var olduqca, ölkədə vəziyyəti-vəzifəsi hər kəs şəhid ailələrinə borcludur. Əgər belə davranmaqda olsanız, onlara yuxarıdan aşağı baxacağıңызda, onları niyə müharibəyə aparırdınız? Maddi dəstək ola bilmirsiniz, problemlərini həll edə bilmirsiniz, zəhmət çəkin qarşısına çıxın, hörmət göstərin, o şəhidlərin analarının ələrinə öpün.

Özünüzdən vəziyyəti böyükdə, yaxud da varlı birini görəndə, əzəlib-büzüldüyünüzü yaxşı bilirik. Bu davranışı şəhid ailələrinə də göstərməlisiniz. Narahat olmayın, ağı qaradan seçə bilirik, şəhid ailələrinə göstərəcəyiniz saygı yalnız təqdir olunur...

Elyar İslamoğlu

Boş məzar kimin üçün saxlanılıb?

Yasamal şəhidlərinin Qaradağ bataqlığında su içində olan məzarlarına və valideynlərinin etiraz aksiyasına baxdım. Utançverici idi. Valideyn şəhidinin Şəhidlər Xiyabanında dəfni üçün yalvarır. Utanın ay harın məmur, utanın. Öz övladlarını müharibədən gizlətdiniz.

Kasıb balası qeyrət qorudu, torpaq azad etdi, şəhid oldu. Hələ şəhidlərin nəşi çürümədən onlara qarşı belə təbiyyətsizlik edilir, gör illər sonra nələ olacaq. Şəhidlər Xiyabanındakı yüzlərlə boş məzar kimin üçün saxlanılıb?

Naxçıvankada məmurlara qurban olasınız. Şərurda neinki 2-ci Qarabağ şəhid məzarlarını qısa zamanda düzəldilər, hətta 1-ci Qarabağ şəhidlərinin hamısının məzarını da yenidən bərpa etdilər. Heç bir məzar digərindən fərqlənir. Hamısı standart, hamısı qara mərmərdən.

Bərpa işlərini icra başçısı, müavirləri və digər məmurlar diqqətlə yoxlayırdı. Şəhid ailələrinə xüsusi diqqət, hörmət var. Bəs Bakıda niyə o diqqət və hörmət yoxdur?

Niyə Şəhid Şəhidlər Xiyabanında deyil, Qaradağda bataqlıqda dəfn etmişiniz? Dayınıza güllə atdıqı üçün?

Ananızın qohumlarını öldürdü üçün? On cəhadəki əsgər ərxa cəhadə şəhid və qaziyə qoyulan hörməti, saygını izləyir. Sabah döyüş yenidən başlasa qərarı ona görə verəcək.

Qəbirdən, qəbir yerindən pul yeyən, şəhid valideynini incidən məmura sabah heç qəbir də qismət olmayacaq, it kimi gəbərecək.

P.S. Şəkildəki Şəxər Şəhidlər Xiyabanıdır. Güclü soyluq və qara baxmayaraq bərpa işləri davam edir.

XAN QIZI ŞUŞA HƏBSXANASINI NİYƏ TİKDİRMİŞDİ?

Baxıram, mətbuatda Şuşadakı məşhur həbsxana haqqında maraqlı materiallar dərc olunur. Amma Xan qızının bu həbsxanayı niyə tikdirməsi düzgün qeyd edilmir.

Məsələn, yazırlar ki, guya Xan qızı bu həbsxanayı tikdirib ki, Qarabağ camaatı Gəncə həbsxanasına üz tutmasın. Yeni qarabağlılar bu həbsxanada yatsın.

Əslində isə məsələ tamamilə başqadır. Xan qızının ana ayrı iki ögey qardaşı vardı. Həmişə də titullarından istifadə edib Xan qızını xüsiləməz vəziyyətə salırdılar. Xüsiləməz Abbas adlı qardaşı, bugünkü dilə desək, "vorzakon" idi.

Bildiyyətin kimi, Şuşaya ilk dəfə soyluq Turşsu istiqamətindən saxsı burularda Xan qızı çəkirdi. Amma bu su camaata azlıq edirdi, ona görə ikinci su xətti inşa etdirməyə başladı, lakin Şuşaya az qalmış Abbas adlı qardaşı onun lə-cəvahirətini oğurlayıb aradan çıxdı və ikinci su xətti yarımqı qaldı. Onu da qeyd edim ki, bəzən su çəkərkən elə keçilməz qayalıqlarla rastlaşırdılar ki, fəhələr imtina edirdi. Onda Xan qızı həmin keçilməz sədirlər hər metrini bir qızıl pul qoyurdu ki, qayayı yarıb götürür.

Yeni çox böyük xərc qoyulmuşdu Şuşaya su çəkilməsinə. Abbas daha ağır bir cinayət edir və ruslar tərəfindən həbs

olunur və 15 il müddətinə Sibire sürgün cəzası alır. Necə də olsa qardaşı axı. Onda Xan qızı Nikolay padşaha müraciət edir ki, icazə ver, Şuşada öz hesabıma bir həbsxana tikim, qardaşım da 15 illik cəzasını orda

Bu həbsxanada bir neçə burjuj kamerası vardı, amma təbii ki, ən məşhur Xan qızının qardaşının yatdığı 15 nömrəli idi.

Mənim də bir dayım 60-cı illərdə Sovet ordusunda xidmətdən imtina elədiyinə görə 3 il həbs cəzası almışdı və o da həmin kamerada Qarabağda tanınmış adamlardan olan zərgər Məmməd "xlebnik" olmuşdu, ölənədek də dost qaldılar. Atam, dayılarım demək olar ki, az qala hər həftə görüşür gedirdilər. Bəzən mənə də aparırdılar. Biz görüşəndən ayrıldıqdan sonra məşin birinin dolmaya çatmamış saxlayıb həbsxanaya baxırdıq.

Çünki dayım bizi yola salandan sonra həbsxananın pəncərəsindən dəsmal yelləyərdi.

P.S. Bəs, niyə iki qardaşı ola-ola Natəvan atasının taxtında oturdu və Xan qızı titulunu qazandı? Bir dəfə bu barədə yazmışam, "Dolu" romanında da qeyd etmişəm, oxucularım istəyə yə yazaram.

- Mənə də danışa bilməzsən ey, mən on beş nömrəli kamerada yatmışam.

Aqil ABBAS

Vilayət Quliyev

Ona görə də gic-gic sayıqlayırlar

Rusiyanın TBİQ kanalının "Bilmək hüququ" verilişində çıxış edən "Dövrün mahiyyəti" adlı ümumrusiya hərəkatının lideri S.Kurqinyan bismiş toyuğu da güldürəcək əbləhanə açıqlamalar verib:

1. ermənilər Şuşanı geri almışdılar, lakin Paşinyandan əmr gəldi ki, çəkilin, indi ora "İskəndər" atriq. Bu əmrdən sonra erməni hərbi hissələri şəhəri boşaltmışdılar. Məsələ gizlənməz azərbaycanlılar gəlir oranı təzədən tutdular.

2. Azərbaycan-türk və s. hərbcilərinə qarşı yalnız "DQR müdafiə ordusu" vuruşub, Paşinyan Ermənistan ordusunun savaşa qatılmasına imkan verməyib. Ermənistandan yalnız gizli yollarla Qarabağa qələən köntüllülər müharibədə iştirak edib.

3. Paşinyan Ermənistanın gəndərilən silah-sursatın cəbhə bölgəsinə çatdırılmasına razı olmayıb.

4. Paşinyan noyabrın 9-da erməni xalqına xəyanət edib üçərəfli sazişi imzalamasaydı, "DQR ordusu" Azərbaycan-türk hərbi qüvvələrini diz çökdürəcəkdii.

5. Paşinyan hakimiyyətə Azərbaycanla Türkiyə gətirib və onlar da idarə edirlər. Və s. və i. a.

Ruslar deməmiş "marazm krepcaet"....

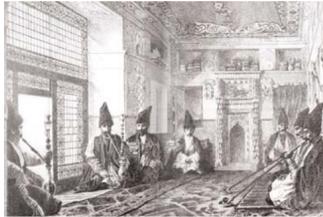
Məğlubiyyəti qəbul etmək də hünər istəyir. O hünər də həylə yoxdur. Ona görə də gic-gic sayıqlayırlar. Məni təəccübləndirən "böyük qardaşlar" tərəfdən gəlmiş ekspertlərin qulaqlarını sallayıb bu cəfəngiyatı huş-guşla dinləmələri oldu.

Əslində burada da təəccüblü bir şey yoxdur. Çünki bəzi varlıqlar bir-birlərinin ayaqlarını bastalamırlar...

***

Əhməd Ağaoğlunun qonaq otağı

Əhməd Ağaoğlu Şuşada keçən uşaqlıq və ilk gənclik illəri ilə bağlı "67 il sonra" adlı xatirələrində şəhərin mötəbər üləməsindən biri kimi tanınan əmisi Mirzə Məhəmmədin

əminini məclislərdən bəhs edərkən yazırdı: "Əminimin otacağı gecə-gündüz mollalar, axundlar və şəhərin tanınmış adamları ilə dolu olardı. Hər gün bir yerə yığışib müxtəlif mövzularda mübahisələr aparırdılar. O zamanlar Qarabağda hələ məbəlin nə olduğu bilinməzdi. Əminim geniş salonu başdan-başa xalılarla döşəmişdi. Qonaqlar üçün xalçaların üstünə döşəklər qoyulmuş, döşəklərin baş tərəfində isə divara söykənilmiş yastıqlar və mütəkkəllər düzülürdü. Yuxarı başdakı buxarın yanı tanınmış axundların yeri idi. Sonra sıra ilə mollalar və əyan-əsrəf oturdular..."

Şuşa haqda silsilə rəsmləri müəllifi olan XIX əsr tanınmış rus rəssamı V.Vereşagin (1842-1904) "Şuşada varlı tatar evində" adlı bu tablosunda bəlkə də Ağaoğluların məşhur salonu təsvir edilmişdi?...

Rus sülhməramlıları Nydenin heykəli önünə əklil qoyacaqlarmı?

Xocavənd rayonu mərkəzində, Qarabağdakı Rusiya sülhməramlılarının təsisində olan ərazidə Hitlerin əlaltısı, kollaborasionist Qaregin Njdeyə heykəl qoyulub.

Hələ neçə il əvvəl, elə Njde əxlaqlı Serj

Sərkisyanın prezidentliyi dönməndə faşist Almaniya tərəfindən SSRİ-yə qarşı vuruşmuş, əlləri dirəklərinə kimi rus xalqının qanına batmış və faşist colladına Yerevan şəhərində ucaldırılmış heykəl Rusiyada ciddi tənqidlərlə qarşılanmış, böyük qalmaqla səbəb olmuşdu.

Həmin vaxt Rusiya xarici işlər nazirliyi və digər rəsmi orqanları, eləco də siyasətçilər, ziyalılar buna kəskin etirazlarını bildirmişdilər.

Bu azmış kimi ermənilər faşist colladının adımlarını Rusiya ərazisində də əbdələşdirmək eşqinə düşmüş, Krasnodar vilayətinin Armasir şəhərindəki erməni kilsəsinin heyətində Njdenin adına xatirə lövhəsi düzəldmişdilər. Həmin xatirə lövhəsini qara boyayla rəngləyən Armasir şəhər Dumasının deputatı Aleksey Vinqradov demişdi ki, "III reyxlə əməkdaşlıq edən lərə abidələrin qoyulması, alman faşist işğalçıları ilə vuruşmuş xalqa qarşı təhqirdir."

İndi də Njdenin heykəli düz rus sülhməramlılarının gözləri qarşısında qoyulub. Maraqlıdır, görəsən, üz ata-babalrının qənimli olmuş bir colladın donuq baxışları altında erməniləri qoruyan rus əskərləri hansı hissələri keçirdirlər? Bəlkə də fərqi deyilirdi, heç Qaregin Njdenin kim olduğunu bilmirdilər. Bəs, sülhməramlılardan çox ermənilərin himayəçisi funksiyasını yerinə yetirən yüksək çinli rus zabitlərinə nə deyirsiniz? Axı, onlar öz ölkələrinin keçmişində, xüsusilə onun hərbi tarixində bu dərəcədə mülkətəzlə təbəqələr. Bilirlər, amma dağıtmırlar. Çünki içlərdəki erməni sevgisindən qurtula bilmirlər. Odur ki, həmin yüksək rütbəli zabitlər sabah Njdenin döğm, ölü, yaxud da hansısa başqa bir tarixi günə bağlı həmin heykəlin önünə əklil də qoysalar təəccüblənmək-zad lazım deyil.

ADALET.AZ

Yanvarın qan qoxuyan xronikası: Qisas qiyamətə qalmadı

Xalq olaraq taleyimizə erməni kimi mənfi bir topluma qonşu olmaq yazılan gündən (1828-ci ildən) yaşadığımız faciələrin günləri "Təqvim"lərdə yazılır.

Erməni xislətinin nəticəsi olan həmin qara günlər yanvar ayının "Qanlı yanvar" adlandırmağımıza səbəb olub.

Azərbaycanın müstəqillik qazanmasından sonra tökcə yanvar ayında günahsız soydaşlarımızın qanı axıdılan günlərə baxaq:

6 yanvar 1992-ci il də Azərbaycan torpaqlarının işğalı hesabına qondarma "Dağlıq-Qarabağ Respublikası"nın yaradıldığı elan edildi.

8 yanvar 1992-ci il Türkmənstandan "Krasnovodsk-Bakı" marşrutu ilə hərəkət edən dəniz bərəsində törədilən terror aktı nəticəsində 25 nəfər həlak olmuş, 88 nəfər yaralanmışdır.

9 yanvar 1991-ci il "Molodtoy Azerbaycana" qəzetinin müxbiri Salatın Əsgərova və 3 hərbi qulluqçunun olduğu avtomobilə qarşı terror aktı nəticəsində 4 nəfər qətlə yetirilmişdir. Terrorçu qrupun üzvləri A. Mkrtyan, Q. Petrosyan, A.

Manqasaryan və Q. Arustamyan cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuşlar.

19-25 yanvar 1990-cı il "20 yanvar faciəsi" baş verdi. Tərkibi erməni və ruslardan ibarət olan sovet ordusunun Bakıya hücumu nəticəsində 146 nəfər öldürüldü, 744 nəfər yaralandı, 841 nəfər qanunsuz həbs olundu.

26 yanvar 1992-ci il Dəşaltı əməliyyatı uğursuzluqla sona yetib. Dəşaltı əməliyyatında Azərbaycan Ordusu 90 nəfər

dən artıq itki verib, bundan başqa onlarla əsgər hələ də itkin düşmüş sayılır.

28 yanvar 1992-ci ildə "Ağdam-Şuşa" marşrutu ilə uçan Mi-8 mülki vertolyotu Şuşa şəhəri yaxınlığında erməni terrorçuların tərəfindən vuruldu. Nəticədə çoxu qadın və uşaq olan 44 nəfər həlak oldu. (Və qəribəsində odur ki, bu faciələri törədənlərin heç biri layiqli cəzasını almamıb.)

31 yanvar 1992-ci, ümumiyyətlə ilin yanvar ayında erməni terrorçu dəstələri Kərkicahan qəsəbəsində 80 nəfər soydaşımızı qətlə yetirib.

Azərbaycanın Müzəffər Ordusu günahsız yərə axıdılan qanların qisasını düşməndən verməməsi ilə əldə. Bu qan qiyamətə qalmadı! Buna baxmayaraq bu tarixləri unutmaq haqqımız yoxdur!

Yaşasın, Azərbaycan Xalqı və Azərbaycan Ordusu!

Ətiqə Rəşid

AĞ VƏ QARA "QOYUNLU"LAR AZƏRBAYCAN DÖVLƏTLƏRİNİN ÖZ ADI

Qaraqoyunlu dövlətinin rəsmi adı "Yivayyye" (Baharlı), Ağqoyunlu dövlətinin rəsmi adı isə "Dövlət-i Bayanduriyye"dir.

Almaniyanın Höttingen universitetinin alimi Gerhard Deyfər deyir: "Türkmen" sözünün hələ qarışıqlıq səbəb olması çox qəribədir. Leninqradda gördüm ki, İraq-Oğuz ədəbiyyatı "türkmən" adı altında kataloqla yerləşdirilib. Əslində isə "türkmən" sözü "oğuz-köçəri" mənasını daşıyır. Ağqoyunlu və Qaraqoyunlu "türkmən"ləri şübhəsiz ki, azərbaycanlılardır.

Sovet tarixi əlm dövründə orta əsrlərin iki Azərbaycan dövlətinin - Ağqoyunlu və Qaraqoyunlunun adlarının rus dilinə "Çemiş baranov" və "Bəlix baranov" kimi tərcümə edilməsi ənənəsi yaranmışdır. Bu doğrudurmu?

Qafqaz Tarixi Mərkəzinin direktoru, azərbaycanlı tarixçi Rizvan Hüseynov əmindir ki, bu dövlətlərin adlarının düzgün yazılışı "Ağ-qoyunlu" və "Qara-qoyunlu" şəklindədir. Bundan əlavə, "qara" sözü eyni zamanda "böyük" anlamı da daşıyır. "Qoyun" sözünün "baran" kimi tərcümə edilməsi olduğu düşünülsə də, bu heç də belə deyil.

"Bu, ona görə baş verib ki, Bayandur tayfasının (Ağqoyunlunun hakim sülaləsi) türk dilində "boran/buran" (qasıra, tufan) kimi qeyd olunan damğası bəzilərini tərəfindən səhvən "baran" kimi tərcümə edilmişdir. Daha doğrusu, çox sonradan alimlər hesab ediblər ki, "qoyun/qoyon" və "boran/baran" damğası qoyun kimi təfsir olunmalıdır və dövlətlərin adları "Çemie baranı" və "Bəlix baranı" olmalıdır.

İkincisi, Qaraqoyunlu dövlətinin rəsmi adı "Yivayyye" (Baharlı), Ağqoyunlu dövlətinin rəsmi adı isə "Dövlət-i Bayanduriyye"dir. Yeni bu dövlətlərin nə adlarında "qoyunlu" sözü, nə də bayraqlarında qoyun təsviri olub", - tarixçi qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Qaraqoyunlunun hakim boyunun mənşəyi oğuzların Yivə boyunun Baharlı tayfasındandır. Buna görə də rəsmi şəkildə dövlət Yivayyye, hətəndə isə Baharlı adlanıb. Qaraqoyunlu tayfa ittifacının tərkibinə Baharlı, Sədli, Duharlı, Qaramanlı, Alpaut, Çəkirlı, Hacılı və Ağaçəri tayfaları daxil idi. Bunların arasında apancı rolu Baharlı və Sədli tayfaları

bi verdilər. Onların ardınca Çingiz xan bu ləqəbi təsdiqlədi, onun nəsiləri də "qoyun" adlandırıldı.

Yeni oğuz, uyğur və qara-kitaylar (xitay, katay) türk tayfalarında "qoyun" sözü "böyük və hörmətli" anlamını ifadə edib. Buradan aydındır ki, Qara-qoyunlu (Yivayyye/Baharlı), Ağ-qoyunlu dövlətlərinin (Dövlət-i Bayanduriyye) adları "qara və ya böyük qoyun" kimi deyil, "Böyük və Ali qoyun" (rəhbər) kimi tərcümə edilir. Türk qoyun titulu dövlət və rəhbərin yüksək aristokratik statusu göstərirdi", - tarixçi fikrini tamamlayıb.

Mənə: rizvanhuseynov.com

Eminquey

Kreslolardaki zalımlar

Anam atamdan ötrü ağlamağı bir gecə gördüyü yuxudan sonra azaldı. Atam yuxusuna girib deyibmiş ki, siz ağlayrsınız, mənim məzarım su ilə dolur, üçü-yürəm, rahat yata bilmirəm. Və bu yuxunu mənim ən kritik dövlətimdə, saat 3-də oyanıb özümədən gədənə kimi, təcili yardım gələndə kimi ağıladığım gecələrin birində mənə danışırdı. Mən də ağlamağı tərgitdim. Təbii ki, biz atamın qəbrini su ilə dolu görməmişdik, amma bunun təsəvvürü belə bizi sarsıtırdı. İndi Müdafiə Nazirliyinin önündə yığılıb yolu bağalayan, ağlayan şəhid anaları var ha, onları gözəl başa düşürəm. Gözəl başa düşürəm ki, övladının qəbrini su ilə dolu görmək necə bir hissdir. Bu insanları başa düşmək isə insanlıq işidir. Və təəssüf ki o kreslolarda zalımlar daha çoxdur.

Şəhid anası ağlamaz!

Şəhidlər Xiyabanı, hər tərəf şəhid rəmzi olan al qərənfillərə bürünüb. Şəhid anası əlində qərənfil, indicə oğlunu məzarından ayrılaraq, onun böyüdülmüş portreti ilə göz yaşında söhbət edir: - Mənim gül bəlam, kaş anan olaydı. Bu günü görməyeydim. Ananın Vətəni Cəbrayılı xilas edəndə, məni müstəqillikdən...

Bəs məni ora ziyarətə aparacaqdın?! Tale elə gətirdi ki, anan Cəbrayılı yox, sənin ata yurdun Ağcabədidəki məzarını ziyarətə gələsi oldu. İndicə səninlə dərdləşən atanı portretindən güclə ayırıb, sakitləşdirdim. Özüm isə bir an belə sakitləşə, rahatlıq tapa bilmirəm. İndi məni kim ovunduracaq?

Oğul düşməni çəpəridi, məni kim qoruyacaq. Arxamda kim duracaq. Atanın dərdindən taqəti kəsilib, belə büküldü. Sən tək oğul kimi, bizim ikimizin də dayağı idin...

Oğlum, sənin şəklin sanki dilə gəlib, mənə təskinlik, təsəlli verdi: "Ağalama anam, şəhid anası ağlamaz.

Şəhidin anası Vətəndir, Torpaqdır. Mənim əvəzimə səni Vətən torpağı ağışına alıb isindirəcəm, ovunduracaq. Torpağımız ana əmanətini həmişə möhkəm qoruyacaq. Məhəbbətlə hiyf edəcəkdir.

Sən şəhid anasısan anam. Qoy səni heç kim, heç zaman ağlayan görməsin. Gözünün yaşını sil, ana. Biz artıq azadıq!":

İnsan insan olur öz şəhəriylə, Millət millət olur xeyir, şəriylə, Torpağın bağına cəsədləriylə, Azadlıq toxumu əkdik şəhidlər...

Adil Misirli

QARLI VƏ ŞAXTALI HAVALARDA...

Sürücülər ara məsafəsi saxlamalıdır

Artıq ölkəmizdə qışdı. Qışda isə bir qayda olaraq havalər soyuq keçir, şaxtali olur, qar yağır. Amma bizim ölkəmizdə şimal məmləkətlərlə müqayisədə qış sərt keçmir və qar da çox yağmır. Qar ən çox yağsa, dağlıq rayonlara və bəzi hallarda aran rayonlarına yağır. Ancaq bunlara baxmayaraq, bütün xidmət sahələri, eləcə də sürücülər qışa hazır olmalıdırlar. Ən azından ona görə ki, güclü qar da yağa bilər, şaxta da düşə bilər, yollar buz da bağlayar. Bax, belə olanda neqliyyat vasitələrini idarə etmək sürücüdən iqiqat məsuliyyət tələb edir.

Ölkəmizə yanvar ayının 20-də və 21-də qar yağdı. Düzür, Bakıda bu qar bir o qədər də hiss olunmadı. Amma Bakının Yeni

nin əksər rayonlarına güclü qar yağmışdı. Hətta deyilənə görə, Lerikdə qarın qalınlığı 40 sm çatırdı. Təbii ki, qar da yağanda respublikanın avtomobil yollarında neqliyyat vasitələrinin hərəkəti daha da çətinləşir.

Mürəkkəb hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi öncədən sürücülərə xəbərdarlıq etmişdi ki, respublikanın avtomobil yollarında hərəkət edərkən hava şəraitini nəzərə alsınlar, ara məsafəsi saxlasınlar, sürət həddinə əməl etsinlər və texniki cəhətdən nasaz avtomobillə yola çıxmasınlar.

Həmin günlər Bakı-Şamaxı-İsmayilli və Ağsu dolmalarında neqliyyat vasitələrinin hərəkəti daha da çətinləşib. Düzür, yol istismar idarələri öncədən məlumatlandırılıb və onlar ekstreml

şəraitini nəzərə almalırlar. Üstəlik də, qarlı və buzlu yollarda ara məsafəsi saxlamır, aylac sistemindən istifadə edirlər. Hələ bu da azmi kimi, texniki cəhətdən nasaz avtomobilin sürücüsünü idarə etməyə cəhd edirlər.

Budəfəki qarlı və şaxtali havada da yol-neqliyyat hadisələri adi günlərə nisbətən artıb. Bu da ona dəlalət edir ki, sürücülər yol polisinin tövsiyələrinə əməl etmir, onu qulaqardına vurur və öz bildikləri kimi hərəkət edirlər. Hansı ki, qarlı və şaxtali havada yol polisini gücləndirilmiş iş rejimində işləyir, sutkanın 24 saatını xidmət aparır. Xüsusən də avtomobil yollarının daha təhlükəli olduğu yerlərinə əlavə naryadlar göndərilir. Bu əlavə naryadlar da ona görədir ki, qarlı havada çətin vəziyyətə düşən sürücülərə kömək göstərilsin və onlar çətin vəziyyətdən çıxasınlar.

Təəssüf ki, həmişə olduğu kimi, bu dəfə də bəzi sürücülər qarlı havanın mürəkkəbliyini nəzərə almayıb qəzalar törədiblər. Bu qəzalar isə ölüm və xəsarətlə halları ilə nəticələnib. Hətta təcrübəli olmayan və texniki cəhətdən nasaz avtomobillə yola çıxan sürücü özü ilə yanaşı, başqa hərəkət iştirakçılarını da təhlükəyə atıb.

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin inspektoru, polis baş leytenantı Toğrul Nəsirli bildirir ki, mürəkkəb hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq öncədən idarəmiz tərəfin-

noticəsində qarlı, şaxtali və buzlu havada qəzalar qaçılmaz olub. Hər bir sürücü yol hərəkəti qaydasına əməl etsə, tövsiyələrimizi yerinə yetirsə, tam məsuliyyətlə deyə bilərik ki, qəzalar baş versə də, ölüm və yaralanma halları ya aşağı enər, ya da bu cür bədbəxt hadisələr baş verməz.

Ona görə də bir daha qış mövsümü olduğu üçün sürücülərə tövsiyə edirik ki, qarlı, şaxtali havalarda daha diqqətli olsunlar və yol hərəkəti qaydasına riayət etsinlər.

Göründüyü kimi, hələ qarşıda qışın oğlan çağı, yəni fevral ayı, kiçik çillə durur. Fevral ayında isə havalər dekabr, yanvar ayına nisbətən daha soyuq, şaxtali və qarlı keçir. Deməli, qarlı və şaxtali havalarda sürücülər hazır olmalı, yol polisinin tövsiyələrini diqləməli, soyuq havaya uyğun olaraq neqliyyat vasitələrinin texniki göstəricilərini qaydaya salmalıdırlar. Yeni yay vaxtı işləmiş avtomobil şinlərindən yox, qış-

Onu da sürücülərin nəzərinə çatdırmışdıq ki,

qarlı və şaxtali havada ara məsafəsi saxlasınlar, aylac sistemindən istifadə etməsə, texniki cəhətdən nasaz neqliyyat vasitəsilə yola çıxmasınlar.

Üstəlik də onu da xatırlatmışdıq ki, təcrübəsiz sürücülər mürəkkəb hava şəraitini nəzərə almayıb və yol hərəkəti qaydalarına əməl etsinlər.

Toğrul Nəsirli fikrini davam etdirərək dedi ki, əfsuslar olsun, bəzi sürücülərin məsuliyyətsizliyi

da istifadə olunan təkərlərdən istifadə etməli, texniki göstəriciləri uyğunlaşdırmalı, qarlı və şaxtali havada avtomobil yollarında mütləq olaraq ara məsafəsi saxlamalıdırlar. Bu cür qaydalara əməl etməklə, qarlı və şaxtali havada sürücülər həm özlərini, həm də digər hərəkət iştirakçılarının həyatlarını təhlükədən xilas edə bilərlər.

Faiq QİSMƏTOĞLU

Güneşli yaşayış sahəsinə yanvarın 20-də əməlli-başlı qar yağmışdı. Bəlkə də qarın qalınlığı 10 sm-ə çatırdı. Bakıda yaşayan dostlarıma deyirdim ki, Yeni Güneşliyə qar yağıb, inanmırdılar. Hətta yol buz bağladığına görə, 50 nömrəli marşrutda işləyən avtobuslar Yeni Güneşlidəki qartal abidəsinin yanından yuxarı qalxa bilmirdi. Dostlarımızsa deyirdi ki, biz tərəfə qar yağmayıb. Nə isə...

şəraite hazır olublar. Yeni avtomobil yollarının qardan təmizlənməsi üçün qabaqçılıq tədbirlər görüldü, texnikadan istifadə edilən qayalara duz qarışıq qum töküldü. Amma həmin vaxt axşam saatlarında Ağsu dolmalarında yollar buz bağladığından avtomobillərin hərəkəti çətinləşib və bu hərəkət bir müddətdən sonra məhdudlaşdırılıb.

Sözümün canı

Güneşliyə qar yağmasında deyil. Sözümün canı odur ki, həmin günlər Lerikə, Şamaxıya, İsmayilliya, Qubaya, Qusara, Balakənə, Zaqatalaya və ölkə-

Adi hava şəraiti ilə müqayisədə

qarlı və şaxtali günlərdə qəzalar daha çox olur. Bunun da səbəbi ondan ibarətdir ki, sürücülər mövcud mürəkkəb hava

XXI əsr Universitet modeli necə olmalıdır?

Etibar Əliyev

Bu yaxında XXI Əsr Universiteti modeli mövzusunda keçirilən konfransda maraqlı məsələlərə toxunub. Həmin tədbirdə Təhsil naziri Emin Əmrullayev, Təhsil nazirliyinin yanında İctimai Şuranın sədri professor Şahlar Əsgərov, UNEC rektoru, professor Ədalət Muradov, Texniki Universitetin rektoru, professor Vilyət Vəliyev və İstanbul Texniki Universitetinin rektoru professor İsmail Koyunçu maraqlı təqdimatlarla çıxış etdilər. Əsrinimizin Universiteti modelini qurmaq hamımız üçün böyük maraq kəsb edir. Bu necə olmalıdır?

Dünya universitetləri bir necə missiya yerinə yetirirlər. Birincisi təhsil, ikincisi tədqiqatdır. Üçüncü missiya qloballaşma şəraitində universitetlərin vətəndaş cəmiyyəti ilə qarşılıqlı əlaqəsidir.

Bunu ictimai missiya da adlandırmaq olar. Bu texnoloji funksiyaları da əlavə etsək yanılmırıq.

Biz universitetlərin təhsil missiyasını həmişə önə çəkəməyə çalışmışıq. Lakin son zamanlar "təhsildən-əlmə" paradoksu çərçivəsində Universitetlərdə elmi tədqiqatların kamliyyət və keyfiyyət kriteriyalarında diqqət artır. Yaşadığımız əsrdə Universitetlərin üzrinə insan kapitalını

inkişafı kimi mühüm vəzifə düşür. Bunun həyata keçirilməsi üçün ali məktəblər tədqiqatlara üstünlük verə bilərlər. "Tədqiqat universiteti" (research university) anlayışı ilk dəfə ABŞ-da elmi dövrüyyəyə buraxılıb. Və tədqiqat işlərinin intensiv aparıldığı bir neçə universitetdə tətbiqini tapıb. İlk tədqiqat universiteti isə 1809-cu ildə Vilhelm fon Humboldt tərəfindən Berlinə yaradılıb. Klassik tədqiqat Universitetinin mahiyyəti tədris prosesini fundamental elmi tədqiqatlara inteqrasiya etməkdir. 2012-ci ilə qədər ABŞ-da 260, Almaniya-da 70, Böyük Britaniya-da 73 tədqiqat universiteti formalaşmışdır.

Fikrimiz: -Universitetlər özünəməxsusluğu ilə seçilən mədəni, sosial-ictimai və fiziki əhatəsindən faydalanmalıdır.

-Distant təhsilin keyfiyyətinin ənənəvi təhsilə yaxınlaşdırılması istiqamətində texnoloji və məzmun istiqamətində yeniliklərə imza atmalıdırlar.

-Universitet kitabxanaları daima yenilənməli, universitetlərə rəqəbat kitabxanaya kommunikasiya yaradılmalı, elektron kitabxana özünəməxsusluğu ilə seçilməlidir.

-Universitetlər cəmiyyətə transformasiya olunmalı, sosial dəyişikliklərin katalizatoru funksiyasını daşımalıdırlar.

-Universitetlər akademik imbridingi (öz məzmunlarının işə götürülməsi) genişləndirməlidir.

-Universitetlər sahibkarlıq təşəbbüslərini dəstəkləməli, öz

bilik tutumlarını tətbiq etməli, innovasiyaları rəhbətləndirməli.

-Universitetlər tədqiqatları ilə praktik məsələləri (tədqiqatların tətbiqini) həll etməli, elmin populyarlaşdırılmasında maraqlı olmalıdırlar.

-Tələbələrə uğurlarını təqdim etməyə imkan yaratmalı, hər bir tələbənin uğurunu qiymətləndirməlidir.

-Universitetlər elmi istiqamətləri birləşdirməli, Disiplinar sərhədləri aşmaqla yeni biliklər yaratmalıdır.

-Universitetlər Qlobal fəaliyyətə məşğul olmalıdırlar. Lokal, milli, və Beynəlxalq problemləri qavrama yönündə əlaqələr yaratmalıdırlar.

ABŞ-ın Nüfuzlu Kolumbiya universitetində 2005-ci ildən "Bilməmə" kursları tədris olunur.

Universitetə məşhur alimlər dəvət olunurlar ki, onlar nələri bildiklərini haqqında danışsınlar. Müxtəlif sahələrin alimləri danışsınlar ki, onlar nəyi bilmək istəyirdilər, onların düşüncəsinə görə daha vacib olanlar nədir, onlar zəruri bilikləri necə almırdılar? Bu kurslarda əsas diqqət ona ayrılır ki, məsələn, dərslərdə nələr çatdırılır, tədris prosesində nələr yaddan çıxır, müəllimlər üzvlərində çatdırılmaları, bir sözlə tələbələrə nəyi bildiklərini və nəyi bilmək istədikləri haqqında düşüncələri oyadırlar.

Bələ kursların təşkilinə bizdə də böyük ehtiyac var...

Müəssisə II qrup Qarabağ müharibəsi əli Sərxan Niyaz oğlu Mehdiyev 1965-ci ildə Ağdam rayonu Əlağalı kəndində doğulub. 1971-81-ci illərdə Əlağalı kənd orta məktəbində təhsil alıb. 1984-86-cı illərdə Ukrayna Respublikasının Dnepropetrovsk (indiki Dnepr) şəhərində SSRİ Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının Xüsusi Təyinatlı böliyyində haqiqi hərbi xidmətdə olub. Sərxan-1987-1990-cü illərdə Sumqayıt Politeknik Texnikumuna təhsil alıb. 1990-91-ci illərdə Sumqayıt "Uzvi Sintez" zavodunda işləyib. 1991-ci ilin noyabr ayında Müstəqil Azərbaycan Ordusunun ilk könüllü Batalyonuna (Şıxov Batalyonu) yazılıb. Susub dərdindən bir "ah" çəkib. Gözləri naməlum bir nöqtəyə zillənir. Ona ünvanladığımız, "29 il əvvəl Daşaltı nələr oldu?" sualımıza "Şıxov batalyonun tərkibində Şuşa şəhərinin, Kərkicahan qəsəbəsinin müdafiəsində, Daşaltı əməliyyatında iştirak etmişəm və..." deyib xeyli susur.

Azərbaycan ordusunun ən böyük məğlubiyyəti olan Daşaltı əməliyyatı 1992-ci il 25 yanvarda axşam saat 23:00-da başlanıb və yanvarın 26-da axşam saatlarında uğursuzluqla başa çatıb. Şuşa yaxınlığında yerləşən Daşaltı kəndinin azad edilməsi məqsədi ilə həyata keçirilən bu əməliyyatda sabiq müdafiə naziri, general-mayor Tacəddin Mehdiyev

"Daşaltı əməliyyatı"nın iştirakçısı: "Daşın altda qalan 90 silahdaşımın ruhu indi azaddır..."

Bəlkə də, Daşaltı şəhidlərini anır, yadına salır...axı o igidlər Sərxanın ilk döyüş yoldaşları olub. Nəhayət müəssisənin asta-asta danışıqları başlayır:

-1991-1992-ci illərdə həm Qarabağda, həm də Ermənistanla sərhəd rayonlarda döyüşlər gedirdi. Əslində, elan ediləməyən müharibəydi. Votensəvələr, torpaqsevərlər qələbə naminə səfərbər oldu, torpağı yerli müdafiə batalyonları qorudu. Bu isə nizamı ordu deyildi.

Bələ bir məqamda 701 saylı briqada Müdafiə Nazirliyinin əmri ilə 9 Oktyabr 1991-ci ildə Şıxov batalyonunun əsasında yaradıldı. Şıxov batalyonunun yaranma xəbərini eşidəndə xidmət etmək üçün batalyona müraciət etdim.

Mən və digər vətənpərvər oğullar könüllü olaraq ordu sıralarına yazıldım. Döyüş gedirdik, deyə, uşaq kimi sevinirdik. Özümüzi xıslar hesab edirdik. Briqada 7 dekabr 1991-ci ildə Şəhidlər Xiyabanında andiçmə mərasimindən dərhal sonra Kərkicahan, Goranboy və digər məntəqələrin müdafiəsinə göndərildik.

-Siz həm döyüşçü, həm də canlı şahid idiniz... Sizcə, məğlubiyyətin əsl səbəbi nəydi?

özünə birbaşa rəhbərlik etdi. Əməliyyatda yenidən yaranmış Azərbaycan Ordusunun könüllülərdən ibarət 3 böliyyü və Şuşa şəhərinin müdafiə taborunun döyüşçüləri iştirak etdi. Taktiki səhvlər, qruplar arasında rabitə əlaqəsinin olmaması, əməliyyat sirlərinin yayılması və bələdçilərin xəyanəti nəticəsində Nəbilər kəndi istiqamətində Daşaltıya daxil olan Azərbaycan tagimləri düşmənin pusqusuna düşərək tamamilə məhv edildi. Kəndə daxil olmuş bir neçə tagım isə xeyli itki verərək geri çəkilib. O vaxtın mosul şəxsləri bir çox problemləri ictimaiyyətdə kifayət qədər söyləyiblər. Məsələn, 90-cı illərin əvvəllərində Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Qarabağ bölgəsi üzrə Şöbəsinin mosul əməkdaş olmuş Ağalar Əliyev açıqlamasında bildirmişdi ki, Daşaltı əməliyyatının ağır itkilərlə, uğursuzluqla nəticələnməsinin əsas səbəblərindən biri əməliyyatın qeyri-peşəkar hazırlanmasıdır.

Coğrafi mövqeyinə görə, 60-dan artıq evi olan kiçik bir kənddə general - nazir səviyyəsində əməliyyat keçirilməz. Şuşadan baxanda kənd ovuc içi kimi görünür. Ora heç bələdçi də lazım deyildi. Sonra da deyirlər ki, bələdçilər bizi aldatdılar. Daha sonra o vaxt MN-nin tabor komandiri müavin ol-

- 2020-ci il 9 noyabrda Ermənistan Silahlı Qüvvələri və ermənipərəst xarici-muzdluq qruplaşmaları rəşadətli ordumuza məğlub olduqdan sonra Daşaltı kəndi azadlığımıza qovuşdu. Həmin an nə düşündünüz?

- Nəinki, Daşaltımdan eləcə də, digər yaşayış məntəqələrin azad olunduğunu eşitdikcə, eyni sözləri deyirdim: "Sizin başınıza dönmüş, şir ürəkli oğullarımız!Düşməne aman verməyin!" Susurdum, amma gah ağlayırdım, gah gülürdüm, gah sevincimdən az qala bağıra-bağıra "Ordumuz şəhidlərimizin qisasını aldı, alınmızdakı məğlubiyyəti lekəsi silindi" deməkdən özümü zorla saxlayırdım. Təəssüf edirəm ki, keçirdiyim hissləri ifadə etməkdə acizəm. O hisslər sözü- söhbətə sığacaq qədər kiçik deyil!İnşallah, dövlətimiz icazə verən günü gedib Nəbilər kəndini də, Daşaltını da ziyarət edəəcəyəm. Amma ömrümün sonuna qədər Daşaltı əməliyyatı zamanı şəhid olan silahdaşlarımızın xatirə abidəsini də yaddan çıxartmayacağıam! Allah Ordumuzu, Xalqımızı və Ali Baş Komandanımızı qorusun! Şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirom!

Səhbətəşdi Əntiqə Rəşid

QAPI

Bu yaşlarda da başa düşməmişəm ki, belə adamların Yerdə nə işi var? Bəlkə, onları göndərirlər ki, Yerdəkilərin işini sahmana sahsınlar, onların üzünü Allaha tərəf çöndərsinlər - yoxsa, göylər adamının Yerdə nə iti azıb ki?!

Seyran Səxavətin "Qaçacaq" romanından

Göy adamlarının Yerdə işi olmadığı kimi, onların yazdıqlarının da növünü, janrını müəyyən etmək Yer adamlarının işi deyil. Buna ən yaxşı adı özləri qoyur: "məhəbbət janrında yazdığım əsər" deyir. Bizsə bu janrı belə qavrayırıq: Tanrıya, insanlığa, insanlığa, fədakarlığa, təmənnaşılığa, səmimiyyətə - Söze məhəbbət janrında yaradılmış miniatür abidə kimi.

"Pozusu olmayan bu yazı"yı yazmağa da hər adamın kişiliyi çatmır. Çünki biz dirlərin üzünə tərif yağdırmağa peşə xəstəliyi kimi adət etmişik. Üzünə təriflədiyimiz o dirlər - "mərkəz"də olanlar bir gün tarixə qovuşanda bu gün onların haqqında "manifest" yazanlar bir çürük cümlə də qurmayacaqlar, vicdanını haqqı. Elə-belə dedim, bir yerə qeyd edək, qalsın...

Gedənlərin mərdliyindən, səxavətindən danışmağa, səmimi desək, bir az kişiliyimiz çatmır. "Kənar adamlar"dan yazmağa ehtiyat edirik. Elə bilirik ki, "kənar adam"lardan yazsa-yazsa diqqət mərkəzində kənar qalacaq. Biz "kənar olmaq"dan qoruruq.

"İşıqlı" gələcəyin xülyası başımızı necə cəlləndirirsə, cümlələrimizin hamısını in-

diki zamanda qururuq. Keçmişə boylanmayanda adam keçmişindən qopur - sakit, səssiz, səmirsiz...

Həyat bizi "qabağına qatıb" elə aparır ki, axına qarışmış zamanın nəbzini tuta-tuta özümüzü itiririk. Özümü-zü itirir-itirir hamımız bir-birimizə oxşayıırıq.

Göy adamları zamanın nəbzini tuta - zamanla ayaqlaşma bilmir. Bunu bacarsaydılar, onlar da hamıya oxşayardılar, olardılar sıradan adam...

Zamana sığışmayan - zamanla, mühitlə əlbəyaxa olan adamlar özlərinə oxşayırlar. Və özlərindən - Adam olmaqdan daha çox Söze oxşayırlar - Seyran Səxavət kimi...

Hə, bir də Qapıya... Qapı müqəddəs şeydi... Seyran Səxavət belindən gəlirdi Söze oxşadıqı qədr həm də Qapıya oxşayırdı. Dünyanın bütün eybəcərliklərinin, yolunu azanların, özünü itirələrin üzünə çırpılan, yaxşılıqın, doğruların üzünə daim açıq olan, Haqqın yolunda bütün ömrü boyu təmənnaş xidmət göstərən, həm də qaçaq açdığıni Qala kimi qoruyan, işığı sarı açılan Tanrı Qapısına...

Özümü qanandan Onu elə Qala qapısı kimi görmüşəm - alınmaz, ayılmaz... Bircə Sözü qabağında diz çöküb...

Dünyanın bu "qaçaq"ında - "adamların düz sözden, vicdandan, Allahdan qaçdığı, hamının yaddaşına virus düşdüyü bir vaxtda" bu Qapı on-

dan keçənlərin bircəciyini də unutmayıb.

Yaşatmağı bacarmaq hər kişinin işi deyil, yaşananları ağ kağızın yaddaşında əbədiləşdirmək can üstə olan adama dirlik suyu vermək kimidi. Bunu bacarmaq üçün Seyran Səxavət olmaq lazımdı.

Öz balasından ötrü bir kəsin qapısını döyməyib, bir kəsə ağır açmayıb yalnız Sözüün xətirə hər cür fədakarlığa təmənnaşız qocaq açmaq üçün Seyran Səxavət olmaq lazımdı.

Üzünün nurunu sözlərinə töküüb bütün yaxşılıqlara yol salmaq - Qapı açmaq üçün Seyran Səxavət olmaq lazımdı.

Qismətine yazılan adamları Allahın verdiyi pay kimi əzizləmək üçün Seyran Səxavət olmaq lazımdı.

Bir də o Qapının gedənlərin arxasında gözü yol çəkəni var. Bile-bilə ki, gözələ çəkdiyi yoldan kimsə qayıtmayay-

caq... yenə də gözləyir. Bir də o Qapının ondan keçib gedənlərin birca kərə dönüb geri baxmaqları üçün necə için-için yandıqını, oyum-oyum oyulduğunu görmək var.

Dünyadakı ən ağır səhnə Qapının gedənlərin arxasında yana-yana boylandığını görməkdir. Gedənlər tek getmir. Ruhumuzu özləriylə aparırlar...

Uşaq olsam da, Səni Sənin qədr anıyırım, Ustad! Bilirəm ki, ən ağır gedış Dost gedışidi. Ən ağır dərđ geri dönməyəcəklərini bile-bilə gözləməkdə... Gözləmə, gözünün kökü saralar, amma "insafsızlar" dönüb geri də baxmazlar... heç olmasa birca kərə...

Deyirəm, heç Analarımız da belə getməmişdi... Heç olmasa dönüb geri baxmışdılar... Jaketlərini çıxarıb üstümüzə örtmüşdülər ki, bu dünyanın soyuğunda üşüməyək. Amma hardan biləydilər ki, o yoxluq ruhumuza elə od vuracaq ki, yana-yana üşüyəcəyik.

Gedənlər bizi bu dünyayla o dünyanın arasında elə yerdə qoydu ki, Araz kimi həsrətə döndük - aralıqda qaldıq... Nə yaşaya bildik, nə də ki, ölə...

Yaman qaçaqçaqdı... Elə bil bu dünyanın namərdliyindən üz çevirib getdilər - ən böyük Haqqqətə sarı. Dünyanın ən böyük Həqiqəti Ölümdü... Yeganə İnsan bitirən torpaq məzarlıqdı...

O torpaqda Haqqa qovuşub yenidən boy verməyimiz üçün o Qapıdan keçib durulmaq, arınmaq, təmizlənmək lazımdır.

Qapı müqəddəs şeydi... Qapı hamının üzünə açılmışdır...

Biz Səni anlayanda, Səndən keçib durulanda Həqiqətə çatacağıq, Ustad! - Qapı üzümüzə açılacaq, Yolumuz Aydınlanacaq...

Yolcu yolda gərəkdir... Qapımız bağlanmasın... Yolumuz Aydın olsun!

XƏYALƏ ZƏRRABQIZI

VƏTƏN SİZƏ OĞUL DEDİ

Şuşa döyüşlərində qəhrəmancasına şəhid olub

XTQ MAXE Xudiyev Toğrul Habil oğlu 29.12.1999-cu ildə Beyləqan rayonu Qəhrəmanlı qəsəbəsində anadan olub. Şuşa istiqamətində gedən döyüşlərdə igidlik göstərərək 09.11.2020-ci il tarixində qəhrəmancasına Şəhid olub.

Toğrul Xudiyev Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda" və "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Könüllü əsgər Ağabalayev Sadiq

Könüllü əsgər Ağabalayev Sadiq Nadir oğlu 15.03.1998-ci ildə Cəlləbad rayonu Privolnoye kəndində anadan olub. Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə igidlik göstərərək

21.10.2020-ci il tarixində qəhrəmancasına Şəhid olub. Sadiq Ağabalayev Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunub.

Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub

Gizir Şərifov Mirnağı Qasim oğlu 20.08.1995-ci ildə Cəlləbad rayonu Böyük Bəcirvan kəndində anadan olub. Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə igidlik göstərərək 21.10.2020-ci il tarixində qəhrəmancasına Şəhid olub.

Gizir Mirnağı Şərifov Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Kəlbəcin azad olunmasına görə" və "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunub.

Qubadlı istiqamətində gedən qəhrəmancasına şəhid olub

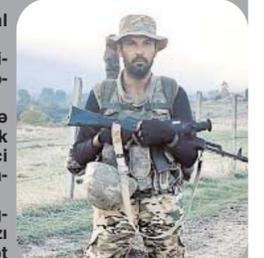

Könüllü əsgər Paşayev Cavid Vəlican oğlu 01.01.1997-ci ildə Cəlləbad rayonu Gülməmmədli kəndində anadan olub. Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə igidlik göstərərək 21.10.2020-ci il tarixində qəhrəmancasına Şəhid olub.

Könüllü Cavid Paşayev Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə" və 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" medalları ilə təltif olunub.

MAXE Cəfərov Vüsal

MAXE Cəfərov Vüsal Sərhədxan oğlu 06.03.1989-cu ildə Cəlləbad rayonu Göytəpə şəhərində anadan olub. Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə igidlik göstərərək 21.10.2020-ci il tarixində qəhrəmancasına Şəhid olub.

Şəhidimizin 5 yaşlı oğlu Əflatun və 3 yaşlı qızı Samirə Vətənə əmanət qalıb.

MAXE Vüsal Cəfərov Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda" və 3-cü dərəcəli "vətənə xidmətə görə" medalları ilə təltif olunub.

Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub

Əsgər İskəndərli Kamran Yaşar oğlu 29.06.1997-ci ildə Cəlləbad rayonunda anadan olub.

Vətən müharibəsində 22.10.2020-ci il tarixində Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına Şəhid olub.

Əsgər Kamran İskəndərli Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Allah rəhmət eləsin!

Dünyanın ən güclü orduları və onların xərcləri

Dövlətlərarası güc balansını itməyə başlayan zaman qorxu meydana gəlir və etibar itir. Kim güclüdürsə, istədiyini edər, kim zəifdirsə, başına gələnlərə dözməyə məcbur qalır. Güclənən dövlətlər yola çıxar. Əvvəllər kimin güclü olduğunu onun ordusu ilə ölçürdülərsə, müasir dövrdə güc məsələsi bir mübahisədir. Hər şeyin dəyişdiyi bir zamanda güc anlayışı da dəyişikliyə məruz qalıb. Dünya müharibələri bitib. Amma ölkələr hələ də ordusuna külli miqdarda pul sərf etməyə davam edir. Çünki dəyişilməyən bir həqiqət var - ordun nə qədər güclüdürsə, diplomatiyada bir o qədər sözün keçir, diqqət edirən. Bəs, dünyanın diqqət etməyə qadir olan ölkələri hansılardır? Hansı ölkələrin ordusu daha güclüdür? Səthi olaraq hamımız ən güclü orduya sahib olan ölkələri tanıyırsınız, bu yazı sizi onların ordusu ilə daha yaxından tanış edəcək.

Amerika

Amerika global maraqları olan bir supergücdür. Bütdcəsinin xeyli hissəsini ordusuna xərcləyir. 2021-ci il ordusu üçün 740 milyard dollar ayrılıb.

Amerikanın ordusunu digər ölkələrlə qarşı-qarşıya qoyduqda ortada rəqabət-filan qalmır. Dünyanın ən güclü 4 ölkəsini bir yerə yığsan, bir Amerika etmir. Aktiv əsgər sayı 1,400,000-dir. Əsgər sayı Çinlə Hindistandan azdır, amma super təlim görürlər. Dünyanın ən güclü texnikasına malik 2000-dən artıq hərbi təyyarəyə, 39,253 zirehli maşına sahibdir.

Amerikanın ən güclülər arasında birinci edən əsas amil isə təyyarə sayıdır (türklər daha yaxşı ifadə edir - uçak gəmisi). Bu təyyarə daşıyan gəmilər okeanda həm də hava limanı rolunu oynayır. Günümüzə də bir ölkənin bu üstünlüyə malik olması, o ölkənin böyüklüyünü, prestijini və hərbi güdrətini ortaya qoyur. Amerikanın 11 odad aktiv təyyarə daşıyan gəmisi var. Hər gün təxminən 80 hərbi təyyarəni daşıya bilər. Bu gəmilərin istehsalı, saxlanması olduqca çox xərc tələb edir.

Amerika özü yeriyən, uzaqdan idarə olunan, pilotsuz quru robotları ilə də birinciylə sahibdir. Bu robotlar təkmilləşdirilmiş sensorlarla təchiz olunmuş hər şəraitə uğrən davranan robotlardır.

Dünyadakı bütün silah ixracatının 36 faizi Amerikanın payına düşür. İllərdir bu bazara hakimdirlər.

Amerikanın 150-yə yaxın ölkədə 800 civarında hərbi bazası var. Dünyanın dörd bir yanında baş verən hərbi münaqişələrə müdaxilə edir.

Rusiya

Rusiya günümüzdə hələ də Sovet hərbi sisteminin meyvələrini yeməyə davam edir. Məsələn, hava hücumlarından müdafiə sistemi olan S300 ilk dəfə 1978-ci ildə SSRİ zamanı istehsal olunub. Amma dinc oturmudular. Hərbi sahədə modernləşdirmələr, reformalar, sərmayələr sayəsində gücləndilər. Putin 2000-ci ildə prezident seçildə ordu o qədər zəif və təchizatı o qədər köhlənməmişdi ki, işlək vəziyyətdə deyildi. Putin iqtidara qadam qoyduqda ilk gündən bəri dünyanın SSRİ-dən sonra ikinci dəfə yenə ondan qorxması uğrunda çalışdı. Rusiyanın hərbi gücü Putinin sayəsində modernləşməyə və güclənməyə başladı. S300-lərin daha təkmilləşdirilmiş versiyası olan S400-lər Amerikanın sanksiyalarına rəğmən bir çox ölkənin marağını cəlb etdi.

Rusiya dünyaya ən çox silah satan ikinci ölkədir. Son 5 ilə baxsaq, gördük ki, ümumi ixracatın 21 faizi Rusiyanın payına düşür. Amerikanın təzyiqini qırmaq üçün daha çox çalışmaq məcburiyyətindədirlər. Rusiya 2020-ci ildə orduya 48 milyard dollar xərcləmişdi. Aktiv əsgər sayı 1 milyon 13628-dir. Rusiyanın liderlik etdiyi sahə isə tank arsenalıdır. 12950 tank ilə dünyanın ən böyük tank donanmasına sahibdir.

Rusiya Amerikadan sonra ikinci ən böyük hərbi təyyarə bazasına sahibdir. Hava müdafiəsinə çoxlu pullar xərclənilmişdir. Və nəsil SU57 texniki olaraq ən inkişaf etmiş Rusiya hərbi təyyarəsidir. Amerikanın F35-i ilə rəqabət apara bilər.

Nüvə gücünə baxsaq, 6850 nüvə başlığı ilə birinci yerdədir. Dünyanın ən böyük sualtı nüvəsi də Rusiyadadır. 185 m uzunluğunda Belqrad adlı bu sualtı texnika bir təyyarə daşıyan gəmini rahatlıqla məhv edə bilər. Dünyada səsdən sürətli, yəni hipersəhəlik silahına sahib olan yeganə ölkədir. Rusiya bəzi sahələrdə birinci olsa da, onu Qərbdən geridə qoyan sahələr də çoxdur. Məsələn, pilotsuz, yəni insansız hava aparatları sahəsində Rusiya hətta İranda da geridədir. Gec də olsa, İHA proyektlərinə start verildi. Rusiya Müdafiə naziri hər nə qədər bu proyektin tez tamamlanmasını istəyərsə, bu ən azı 2-3 il vaxt alacaq.

Putinin Rusiyası addım-addım irəlilədi. Orta Şərqdə baş tutan müharibələri firsətə çevirdi. Xarici ölkələrdəki hərbi bazalarını artırdı. Bir çox ölkələrlə imzaladığı ikili razılaşmalarla gücünü gücə qatdı. İndi Sudana, Qırımıza döndüz hərbi baza qurmağa hazırlanırlar. Bir sözlə, Putin Rusiyanı böyük güc kimi yenidən dünyaya qazandırdı.

Putinin Rusiyası addım-addım irəlilədi. Orta Şərqdə baş tutan müharibələri firsətə çevirdi. Xarici ölkələrdəki hərbi bazalarını artırdı. Bir çox ölkələrlə imzaladığı ikili razılaşmalarla gücünü gücə qatdı. İndi Sudana, Qırımıza döndüz hərbi baza qurmağa hazırlanırlar. Bir sözlə, Putin Rusiyanı böyük güc kimi yenidən dünyaya qazandırdı.

Putinin Rusiyası addım-addım irəlilədi. Orta Şərqdə baş tutan müharibələri firsətə çevirdi. Xarici ölkələrdəki hərbi bazalarını artırdı. Bir çox ölkələrlə imzaladığı ikili razılaşmalarla gücünü gücə qatdı. İndi Sudana, Qırımıza döndüz hərbi baza qurmağa hazırlanırlar. Bir sözlə, Putin Rusiyanı böyük güc kimi yenidən dünyaya qazandırdı.

Çin

Çinin hədəfi 2035-ci ilə qədər Amerika ilə bərabər bir orduya sahib olmaqdır. Bunun üçün uzun bir yola çıxıblar. Başda Amerika olmaqla, digər ölkələr də Çinin supergüc olmağını həzm edə bilmirlər və bundan ehtiyat edirlər. Əsgər sayı etibarilə 2 milyondan çox əsgəri olan Çin ordusu dünyanın ən güclü ordusudur. Amma buna praktiki cəhətdən yanaşsaq, Çin uzun illərdir gərəkdir bir müharibə təcrübədə iştirak etmədiyi üçün ordusu da praktiki cəhətdən təlimsizdir. Yəni Çin ordusu nə qədər böyüdsə, gərəkdir bir müharibəyə girənə qədər onun gücünə həmişə şübhə ilə yanaşılacaq.

Çinin ən böyük hədələrindən biri dünyanın ən böyük dəniz gücü olmaqdır. Dəniz gücü global gücün qaynağıdır. Hal-hazırda 350 hərbi gəmi ilə Çin dünyanın ən böyük dəniz donanmasına sahibdir. 2030-cu ilə kimi donanmasındakı gəmi sayını 425-ə çatdırmağı planlaşdırır. Çinin kosmosla bağlı planları da son illərin ən uğurlu işlərindəndir.

Amerikanın GPS sistemindən yaxa qurtarmaq üçün öz naviqasiya sistemi olan BEİDOU-nu fəza buraxdı. Beləcə, Çin Amerikanın GPS-i bağlamaq əndişəsindən canını qurtararaq istədiyi hədəfə doğru rahat hərəkət edə biləcək. GPS-ə qarşı BDS.

Dünyada müdafiə sistemini ən çox pul xərcləyən ikinci ölkə Çindir. Rəsmi Pekin bu məbləğin

178 milyard olduğunu açıqlasa da, bu rəqəmlərə inanılmaz və məbləğin daha çox, 237 milyard olduğu düşünülür. Amerika nə qədər qarşı çıxsada, Çin 5G kralına çevrildi. Və üstəgəl, 6G-ni hərbi sahəyə tətbiq etmək niyyətindədir. Süni intellekt cihazları üzrə Çin öndə gedən ölkələrdəndir.

Hindistan

Orduya ayırdığı 61 milyard büdcə ilə dünyanın ən güclü dördüncü ölkəsidir. 1 milyon 444 min aktiv əsgər sayına sahibdir. Çindən sonra ən böyük orduya sahibdir. Üstəgəl, ordunun əsas hissəsini könüllülər təşkil edir. Hindistan dünyanın ən böyük könüllü ordusuna sahibdir. Bu ölkə dünya səviyyəsindən 5753 m hündürlükdə yerləşən dünyanın ən yüksək döyüş meydanını idarə edir. III Qütb olaraq tanınan Şiçen illərdir Hindistanla Pakistanın savadığı ən hündür bölgədir.

Bu ölkənin ən böyük təhdid aldığı ölkələr Çinlə Pakistandır. Buna görə də müdafiəsini daha yaxşı qurmalıdırlar. Hindistan güclənməyə, şimaldan Pakistanla üz-üzə qalar.

Hindistan dünyanın ən böyük ikinci silah idarəçisi.

Əsas tədarükçüsü isə Rusiyadır. Olduqca önəmli silah razılaşmalarına imza etdilər. Məsələn, rusiyadan MİQ29 və SU30, Fransadan isə Rafall qırıcılarını aldı. Hindistan bu il yerli silah istehsalını artırmaq məqsədilə müəyyən işlər görməyə başlayıb. Ballistik raket sistemlərini təkmilləşdirdilər. 2123döyüş təyyarəsi var.

Yaponiya

II Dünya müharibəsinin sonunda böyük bir məğlubiyyət zərbəsi alan, iqtisadiyyatı çökən,

Amerika tərəfindən hazırlanan yeni konstitusiyası ilə hərbi gücə sahib olma və müharibə elan etmək haqqından məhrum olan Yaponiyanın hərbi meydanında bu gün gəlirdi nöqtə olduqca diqqət çəkəndir. Yaponlar II Dünya müharibəsində ağır məğlubiyyətə uğrasalar da, tez ayağa qalxıb dünyanın öndə gedən iqtisadi güclərindən birinə çevrildilər. Bu, dünyada "yapon möcüzəsi" adlanır.

Yaponiyanın ən böyük qorxusu ona ən yaxın olan Şimali Koreya və Çindir. Şimali Koreyanın nüvəsi, Çinin getgedə daha iddialı olması Yaponiyanın öz təhlükəsizliyini daha da təkmilləşdirməyə məcbur edir. Müdafiə Qüvvələrində əsgər sayı 247 min 160 nəfərdir. Ordu yox ha, Müdafiə Qüvvələri. Çünki Amerikanın 1947-ci ildə Yaponiyaya tətbiq etdiyi konstitusiyasının 9-cu maddəsinə görə bu ölkənin ordu qurması və müharibə elan etməsi qadağandır. Bu, heç bir ölkənin konstitusiyasında olmayan bir şeydir.

Bu il orduya 51 milyard dollar ayıracaqlar. Yerli hərbi təyyarə istehsalına isə 40 milyard dollar ayırdı. 2006-cı ildə Yaponiya Amerikanın F22 qırıcısını almaq istəyərsə, Amerika satmayacağına deyir və elə ondan sonra Yaponiya özü bu qırıcını istehsal etmək iddiasına düşür. 220 yapon şirkəti bir yerə yığılır, Mitsubishi X8 qırıcısını istehsal edirlər. Hal-hazırda Yaponiya Amerikanın hərbi əslişliyinə öz etməklə uğrunda çalışır.

2 yerli təyyarə daşıyan gəmisi İzumo və Kava ilə Amerikanın ikinci yerdədir. Üçüncü də yoldadır.

Dünyanın beş supergücü ilə detallı tanış olduq. Bircə sual cavabız qalır: Orduya qoyulan bu qədər xərclər dünyada barışı, sülhü qurmaq üçündür, yoxsa dünyanı dünyanı yerlə yeksan etmək üçün?!

Hazırladı: Eminqey

Zaur Əliyev,
Dosent

Qarabağ xanının "Böyük Çin səddi" Əfsanəvi Əsgəran qalası

Məlumdur ki, Azərbaycan ərazilərində çoxsaylı qalalar, tikililər mövcuddur. Lakin bir Qala var ki, onun tikintisi Böyük Çin Səddinin üslubunda tikilib və bunu tikan ustalar Çinə səfər edib qalanın eskizini çətirləyib.

Şirvan, Şəki və Dağıstan vilayətləri əhalisi mərhum Pənəhəli xanla düşmən olduqlarından ehtiyat üçün böyük oğlu İbrahimxəlil xana vəsiyyət etmişdi ki, əgər fürsət tapmasam, sən bu iki Əsgəran dağının arasında iki qala tikdir ki, düşmən gələndən sonra piyada qoşunlarımız bu qalalarda olsunlar. Qalanın inşasının əsası Mehralı xan Qarabağlı tərəfindən qoyulmuş, İbrahim xan tərəfindən isə davam etdirilərək başa çatdırılmışdır. Qalanın daha dözümlü və müdafiə sisteminin daha güclü olması üçün Mehralı xan Qalanın tikintisində iştirak edən memarları (heyf ki, adları heç bir arxivdə yoxdur) Çinə səfərə göndərir. Memarlar Bakıya gəlirlər və burdan dəniz yolu ilə Mərkəzi Asiyaya keçərək Çinə çatırlar. Onlar Qarabağ xanının hədiyyələrini imperator Tsyanlunun naiblərinə çatdırırlar və xəhiş edirlər ki, onlara imkan yaradılsın və Qalanın eskizini çəkə bilsinlər.

Onlara izn verilir ki, Çin Səddinə getsinlər. Burada onlar Səddi gəzərək yerli memarlarla görüş keçirirlər və geri qayıdırlar. Qarabağ qayidan memarları Mehralı xana eskizini təqdim edirlər. Onun razılığını alandan sonra Əsgəran qalasının tikintisinə başlayırlar.

Əsgəran qalası Şuşanın təxminən 24, Xocalının 5 km-liyində və Ağdam şəhərinin 12 km cənubunda Qarqarçayın sağ və sol sahillərində dağ döşündə tikilir.

Əsgəran qalasının sol sahil relyefinin ən uca yerində tikilmiş düzbucaqlı hissəsi iç qalaya bənzəyir. İç qaladan ayrılan iki divar sahilə endikcə bir-birindən aralanır. Onları aşağıda sahil xəttinə paralel uzanan qala divarı birləşdirir. Bu ikiqat divar-sədd sahil yatacının ətyəndə və zirvəsində olan qalaçaları və ortadakı iki bürcü vahid, möhkəm müdafiə sisteminə birləşdirir. Şuşaya - xanlığın mərkəzinə açılan darvaza bu səddədir. Səddin paralel iki divar kimi olması düşmən çay yatağını keçdiyi zaman qala içində olan əsgərlərin bir-biri ilə əlaqəsinə və yaxşı müdafiə olunmasına imkan verir. Əsgəran qalasının dairəvi və kvadrat planlı bürcləri içəriyə iki və üç mərtəbəli olub daş günbəzlərlə örtülü imiş.

Əsgəran qalası erməni işğalı zamanı bir hissəsi dağıntılara məruz qalır. Ermənilər oranı təmir etməyə çalışsalar da əvvəlki kimi onu bərpa edə bilmirlər. 1 kilometr qədər uzunluğu olan qalanın tarixi Azərbaycan konfiqurasiya dəyişdirilib, tikinti aparılan ərazidə dərin çalalar əmələ gəlib. Ermənilər Əsgəran qalasını özünü küldürməkdə naminə tarixi abidənin görkəminə ciddi zərər vurublar. Qeyd edim ki, hələ də Əsgəran qalası erməni işğalında qalmaqdadır və inanır ki, tezliklə ora da Azərbaycan nəzarət altına olacaq.

Vaqif TANRIVERDİYEV

"Zənnimcə Allah da öz əsəbləri ilə söhbətə başlamazdan əvvəl siqaretə dərin bir qullab vurur". Yeni müdirin yeni müavini də mənimlə söhbətə başlamazdan əvvəl elektron siqaretə dərin bir qullab vurdu. Azgözlüklə içinə çəkdiyi elektron siqaretin düməg üstüsü bur-nundan gəldi. Sonra kresloya yayxandı, bədəninin cizlgini nəzərə çəpərməməyi üçün arıq qollarını yan söykəklərə açdı. Bu görkəmdə ucağı yeni-yeni öyrənən atə quşçığına bənzəyirdi. "Allahın işinə bax, qarşısında bu cür kainat açılıb, amma ucağına qanad verməyib".

Əlini başına çəkdi, fələyin "siğalına" dirənib duruş gətirən seyrək saçlar sallanmaqda gümüş kimi parlayan sarı dəri üzərində uralanmış süm-bül tarlasında aparılan ilk sümün ilk şırmılları kimi sısqa qara şırmıllar açdı. Köhnə işçilərlə danışanda silklədiyi şəhadət barmığı ilə eynyini arıq, sısqa burnunun üstündə

rahatladı. Yeni rəhbərin yeni müavini külli itxيار sahibi kimi ədalətli bir görkəm aldı. "Əgər flüger (yelqovan) danısa bilsəydi, hökmən deyərdi ki, küləyi idarə edən odur."

Ədalətli görkəmə uzun sürən sükut xüsusi yaraşığı verirdi. Əslində sükutu belə uzatması qərar çıxarmaq üçün sonsuz səlahiyyət sahibi olduğunu gözə soxmaq idi, nə deyəcəyini, necə deyəcəyini artıq öz-bərləmişdi, çünki şirkətdə sədr dəyişikliyindən sonra yola saldıqları çoxsaylı insanlarla vida söhbətlərini artıq əzbərləmişdi. Əslində bu süni qətiyyət yeni sədrin kimi, haradan və hansı kadrları seçmək tapşırığının doğurduğu ab-hava idi.

- Sağ olun, işləyibsiniz, professionalısınız, amma biz daha yaxşı tanıdımız, tam erkən biləcəyimiz öz adlarımızla işləmək istəyirik. Bir də yaqın bilərsən də indi hər gələndə komandasını yaradır. Köhnələrini kimliyi və kadr kimi keyfiyyətləri o qədər də vacib deyil. "Halalınız"un yeni rəhbərliyinin də kadr siyasəti belədir. Yaqın oxumuş olarsan, sair necə deyib: - "Qonşudan qalma da-la..."

Bu günlərdə 70 illik yubileyini qeyd etdiyimiz bəcaırçılıq təşkilatçı, səmimi dost və gözəl insan Vaqif Hacıhəmməd oğlu Məmmədov XX əsrin tam I yarısının başlanğıcında, 1951-ci il yanvar ayının 1-də füsünkar Quba rayonunda, Baba dağının ətyəndə yerləşən, hər tərəfdən dağlar, çaylar və sələlərlə əhatə olunmuş Nohurdüzü kəndində anadan olmuşdur.

1966-1968-ci illərdə VIII sinifdən Quba rayonu, Qırmızı Qəsəbə ota məktəbinin ilk komsomol təşkilatının katibi seçilmiş, respub-

1994-1996-cı illərdə Material Ehtiyatları Nazirliyinin "Azərçihət" İdarəsində şöbə rəisi vəzifəsində çalışmışdır.

V.Məmmədov 1977-ci ildə Bakı Dövlət Universitetini, 1991-ci ildə Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutunu fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.

Keçdiyi həyat yolu

barədə qısa məlumat yazmaqda məqsədim 1971-ci illərdə gənclər təşkilatında işləyərək əldə etdiyi idarəçilik təcrübəsini, işə məsuliyyət hissini he-

mişə gənclərə aşılamasını qeyd etmək istərdim.

Vaqif müəllim gənclik illerini xatırlayaraq, komsomolun Mərkəzi Komitəsində çalışdığı zaman tez-tez 1978-81-ci illərdə ezam olunduğu Baykal-Amur Maqistral (BAM) demir yolu çəkilişində iştirak edən azərbaycanlılarla görüşlərindən, onların çətin şəraitdə "Ulkan", "Ulduz", "Ulan Ude" və sair şəhərlərin salınmasında fədakar əməyindən geniş söhbət açıq, itxiar hissi ilə danışdı.

Vaqif müəllim Tüməndə Neft sahəsində çalışsan, zərbəçi komsomol dəstələrinə iştirak edən Azərbaycan gəncləri ilə görüşlərindən, həmyerlilimiz, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, mərhum Fərman Salmanovla görüşü barədə çox maraqlı danışdı. Onun azərbaycanlılara göstərdiyi atalığı qayğısından, Sibirin Tobolsk, Tazovski, Urenqoy və sair şəhərlərində yaşayan azərbaycanlılardan söhbət açdı.

Tale ilə getirdi ki, 1996-cı ilin fevral ayında Vaqif Məmmədov Quba rayonu İcra Hakimiyyətində İctimai təşkilatlar və siyasi partiyalarla iş şöbəsinin müdiri vəzifəsində vəzifəsinə təyin olundu və 2000-ci ilə kimi bu vəzifədə çalışdı. Onun Quba rayonu İcra Hakimiyyəti Başçısının I müavini olduğu dövrdə 1996-1999-cu illər ərzində Quba rayonu öz simasını demək olar ki, tamamilə dəyişdi. Həmin illərdə Qubada abadlıq, yenidən-qurma və bərpa işləri geniş vüset aldı. Şəhidlər Xiyabanı abadlaşdırıldı, respublikamızda ilk dəfə Qubada Şəhidlər muzeyi inşa edildi, şəhidlərin əziz xatirəsi əbədiləşdirilərək muzey zəngin materiallarla təmin olundu.

O, 1977-ci ilin noyabr ayında

Azərbaycan Komsomolu Mərkəzi Komitəsinə məsul vəzifəyə dəvət olundu və 1977-1978-ci illərdə Zaqafqaziya Komsomol Məktəbində metodist vəzifəsində, 1978-1981-ci illərdə Respublika Komsomolu Mərkəzi Komitəsinin Təbliğat və mədəni kütləvi işlər şöbəsində təlimatçı vəzifəsində çalışmışdır.

1981-ci ilin mart ayında Azərbaycan Kommunist Partiyası Nəsimi rayon Komitəsində Təbliğat və Təşviqat şöbəsində təlimatçı vəzifəsinə təsdiq olunmuş, 1982-1992-ci illərdə Nəsimi rayon Partiyası Komitəsində Umumi Şöbənin müdiri vəzifəsində çalışmışdır. 1992-1994-cü illərdə isə Humanitar Şöbənin müdiri vəzifəsində işləmişdir.

Rayonda böyük xeyriyyəçilik işi aparın Vaqif Məmmədov mütəmadi olaraq şəhid ailələrinə, Qarabağ Müharibəsi Əlillərinə, 20 Yanvar Şəhid ailələrinə və əlillərinə, imkansız ailələrə, tanha və qocalara maddi yardımlar göstərirdi. O, mətbuat nümayəndələrinin də böyük dostudur. Mətbuatla əməkdaşlığa görə Vaqif müəllim 1996-cı ildə "Hacı Zeynalabdin Tağıyev" mükafatına layiq görülmüşdür.

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə res-

uca tutmuşdur. Milli dəyərləri yüksək qiymətləndirən Vaqif Məmmədov həmişə öz əlicənablığı ilə seçilir. Ulu öndər Heydər Əliyevin ideyalarına və milli dövlətçiliyə sədaqəti ilə bu kursun həyata keçirilməsində var qüvvəsi ilə bu gün də bir ziyalı, ağısal kimi çalışır. Bir vətəndaş kimi üzünə düşən hər bir vəzifəni layiqincə yerinə yetirmək, xeyirxahlıq sanki Vaqif müəllimin həyat kredoşudur.

Bu gün Vaqif müəllim vətəranların, ahi, əil, tanha insanların problemlərini öyrənməsində və aradan qaldırılmasında öz yardımını əsirgəmir.

Gənçə

BİR AZ HƏMZƏTÖV, BİR AZ RENAR, BİR AZ DA...

Bir nəfəsə söylədi. Sanki "boş otaqda iri bir milçək özü ilə nə bərədəsə danışır."

- Sizi əvaz edəcək kadri yaqın tanımırırsınız, vaxtilə "Hamamnyus" şirkətində birgə işləmişdik, əl-ayağı tərtəmizdir, ən əsası isə öz yetirməmizdir.

Obrazlı desək yanımda, əlimizdə böyüdü. Yeni müavinin "əforizmi" mənə sanki yarımqçı təsiri bağışladı, çünki bir vaxtlar çalışdığım əvəlki şirkətin ağısaqqal himayədən danışanda, aqayana "dizimin üstündə böyüdü", deyərdi, amma bu müavin demədi.

- Əsidi, bilmiş olarsan, kimliyindən, iş keyfiyyətindən asılı olmayaraq, köhnələr gədcəklər. "Gədcəklər" sözüni xüsusi vürğu ilə dedi. "Nökəri çənci olan bir qadın qara uşağ doğur. Əri bildirir: -Əgər uşağın rəngi dəyişməzsə, mən bəzi-bəzi adamları evdən qovacam".

Az vaxt ərzində öz komandasını yaradıraq deyərək, yollarını ayıraraq insanları tanıyıram, əl-ayaqları "Hamamnyus" şirkətinin yetirmələri qədər "tərtəmiz, siğallı" oldu.

ğunu təsdiq edə bilmərəm, amma professionalqlarına bələdəm.

Günahları şirkətin yeni komandasının öz əhval-ruhiyyələrinə, öz əhənglərinə, öz rənglərinə uyğun "oyunçular" toplamaq, yəni "Dili-ağı bir" komanda yaratmaq həvəşidir.

Yenə təkrarladı: - Yaqın bizi başa düşərsən, bayaq dedim, indi hər yeni işə başlayan öz komandasını toplayır, axından geri qala bilmərik, yoxsa bizi düz başa düşməzlər.

Elə o da ilə danışırdı ki, sanki şirkətin gələcək fəaliyyəti, böyük-böyük uğurlar üçün Allah bunları göydən göy zənbilə sallayıb. "Allah-toala qarğaları yaratmasaydı, qər nə qədər yeknəşək göründü."

"Bu da dost zarafatımın sonu, çox təəssüf ki, nağıl deyil, nağıl olsaydı yenə göydən üç alma düşərdi, yeni müavin birini köhnələrə, birini təzələlər, birini də... yox-yox, zarafat edərəm, yeni nağılı yeni də sonluqlardı: göydən üç alma düşərdi, göydən düşən almaları heç kimə verməzdilər, hamısını özü qaralayırdı..."

Gənçə

TƏBRİK

Hörmətli Cahangir müəllim!
Bu gün Azərbaycan mediasında təmsil olunan jurnalistlərimizin böyük əksəriyyəti sizin yetirmələrinizdir.

Siz mətbuatımızın tarixində öz yetirmələri ilə və bu yetirmələri peşayə bağlamaq sevginizlə həmişə sevilənlərdən olmusunuz. Necə deyərlər, özünüzə jurnalistikaya həsr edib tələbələrinizə bütün bilik və bacarığınızı sərf etmişiniz. Ona görə də tələbələrinizin də, sizi tanıyanların da sevimlisi olmusunuz.

Biz də "Ədalət" qəzeti olaraq sizi bu əlamətdar gününə mənasız bələrdən təbrik edirik, yeni yazmış mübarək olsun deyərik. İnşallah, daha təmtəraqlı, daha yaddaqalan yubileyinizi Ağdamda qeyd edərik.

Hörmətlə,
Aqil Abbas və
"Ədalət" qəzetinin kollektivi

Əziz Kerimoğlu

Vətənimin gözəllikdə yox tayı

Ay ulduzla dayanıbdı yan-yana, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan, Güneş kimi işıq saçır hər yana, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Gözəlliyi heyran edir insani, Toy bəsləyir hər saati, hər anı, Bu diyarı tanımayan də hani, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Binaları başdan-başa möcüzə, Buludlarla dayanıbdı göz-gözə, Şair könlüm qanad taxıb hər sözə, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Mənalıdır burda ilin hər ayı, Uğurları yox hesabı, yox sayı, Vətənimin gözəllikdə yox tayı, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Zahmətiylə fəxr eyləyir hər insan, Əllərilə torpaq olub gülistan, Uzaq deyil bu diyardan şöhrət-şən, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Sənətkarlar diyarıdır ölkəmiz, Keçmişindən bu gününə salıq iz, İnsanları qonaqpərvər, əvəzsiz, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Dik tutubdu çətin gündə başını, Özü silib gözələrinin qaşını, Yola salıb payızını, qaşını, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Müqəddəsdir həm torpağı, həm daşı, Qayalara həkk olubdu yaddaşı, Bu torpağı daya bilməz hər naşı, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Dədə-Qorqud yurdu olub əzəldən, Hər qarışı yoğruldub qəzəldən, Ayrılmaram mən belə bir gözəldən, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Günü-gündən artır gücü-qüdrəti, Hər ölkədə vardır xətir-hörməti, Yer altında, yer üstündə sərvəti, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Baş əymədi, nə sultana, nə şahı, Bir yol saldı üzü nurlu sabaha, Geri dönməz keçmişinə bir daha, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Qırdı polad zəncirləri qolundan, Ayrılmadı heç zaman haqq yolundan, Öz nurunu aldı Tanrı nurundan, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Gözəlliklər məskənidir bu diyar, Hər bir kəsin ürəyində yeri var, Vətənimlə mən duyuram itxiar, Günü-gündən gözəlləşir Naqçıvan.

Qarlı qışım

Sən gəldin ömrümün qarlı qışında, Sən gəldin ömrümə tek çiçək kimi. Mən yoğrun dayandım sənənin qarşında, Sən durdun qarşımda bir mələk kimi.

Üzümə baxdıqca qara gözələrin. Od tutdu alımdı qızım diləyim, Çəkdirdim uraymından dara gözələrin, Ömrümə vədəsiz gələndən mələyim.

Sən çiçəklili bahar, mən qarlı qışım, Yağır saçlarıma, yağır bəyaz qışım, Sən aysan, günəşsən, mən səni şəməm, Sən tuta bilməzsən səni mənə qışım.

Qara xətt çəkdim

Bütün həyatımı həsr etdim sənə. Ömrüklük qəlbimə qəm, kədər əkdin, Sonluğu bitməyən qəm verdi mənə, Sevgimin üstündən qara xətt çəkdim.

Tənhalıq içində qaldım çarəsiz, Etdin ürəyimi küllü olmuş ocaq. Uzun gecələri yatmadım sənsiz, Ruhumu cismimdən eylədin uzaq.

Yalançı sevgidən bezdim, usandırdım, Göz yaşları içində ötdü zamanımı. Ayrıldı oduna alışdım, yandım, Özümü küllü etdi, nələm, amanımı.

Dədin həmişəlik get unut məni, Unuda bildim səni neyləyim. Həyatda həmidən çox sevdim səni, Sən duya bildim məni neyləyim.

Öz şair könlümü bəxş etdim sənə, Ömrüklük qəlbimə qəm, kədər əkdin. Sən mənim sevgimə oldun biganə, Adımın üstündən qara xətt çəkdim.

20 dollarlıq əskinasin dizaynı dəyişə bilər

Yeni sima afroamerikalıdır aktivistdir

ABŞ prezidenti Co Bayden 20 dollarlıq əskinasin dizaynını dəyişdirmək üçün hərəkətə keçir. Bu vaxta qədər 20 dollarlıq əskinasin üstündə ABŞ-ın yeddinci prezidenti Adryu Ceksonun şəklində Adryu Ceksonun şəklinin kö-

lölüyə qarşı olan afroamerikalı aktivist Harriett Tabmanın şəklili dəyişdirilməsi gündəmə gəldi.

Ağ Evin mətbuat xidmətinin sekretarı Jen Psaki dünən mətbuatı verdiyi açıqlamada bunları deyib: "Pullarımızda ölkəmizin tarixi və müxtəlifliyinin əks olunması vacibdir. Harriett Tabmanın yeni 20 dollarlıq əskinasi bəzəməsi bu imici özündə biruzə verəcək". Tabman XIX yüzillikdə ABŞ-da köləliyə qarşı və irqlərəsi bərabər hüquqlar reformu üçün mübarizə aparın bir aktivist olaraq tanınır.

Qeyd edək ki, bu təklifi ilk dəfə eks-prezident Barak Obama irəli sürmüş, daha sonra Tramp hakimiyyəti tərəfindən sonraya saxlanılmışdır.

ABŞ ordusunda yenilik - Translar da xidmət edəcək

ABŞ-da Obamanın prezidentlik dönəmində qadağa qoyulmasa da, Tramp dönəmində trans şəxslərin orduada xidmət etməsi qadağan olunmuşdu. Bayden gələcəkdə bu qadağanı götürdü. Co Bayden şəxsi twitter hesabında bu barədə paylaşım edib: "Çox sadədir. Örduda xidmət etməyə uyğun olan hər kəs bu xidməti çəkənmədən və qürrurla yerinə yetirə bilən zaman Amerika daha da təhlükəsizdir!".

ABŞ-ın ilk qərədarlılı Müdafiə naziri olan Loyd Austin də keçən həftə Senatdakı səsvermə zamanı qadağanın aradan qaldırılmasını dəstəkləmişdi.

Eminquey

Gəlinləri barədə şok iddialar

“Səhlənkarlığına görə ev yandı”

Özcan Deniz və Feyza Aktan arasında qarşıdurma bitmək bilmir ki, bilmir. Oğulları Kuzeyin qayyumluğuna dair aralarında razılığa gələ bilməyən Özcan Deniz və Feyza Aktan məsələsinə Özcanın bacısı Sibel Simerci də qarışdı. Simerci özünün sosial şəbəkə hesabında “Ana olmaq sadəcə uşaq dünyaya gətirməkdirmi? Bəlkə, bilməyənlər nəse öyrənər” yazaraq izləyicilər üçün sorğu anteki yaratdı.

Bu hərəketi ilə qardaşı Özcan Denizi müdafiəyə qalxan Sibel keçmiş gəlinləri barədə şok iddialar səsləndirdi:

- İçki, qəhvə, siqaretdən imtina edə bilmədim. Bir gecə yuxuya dalıb qaldım. O böyüklükdə evin yanısı səhlənkarlığın səbəbindən yandı. Balaca uşaq ölümlə üz-üzə gəldi.
- Uşağın saçlarını kimyəvi boyadan istifadə edərək sarı rəng etməyə çalışdım, saçlar narıncı oldu.
- Uşağın çəkisi yaşdırları ilə müqayisədə çox azdır. Çünki onu biskvit, çipsi, kola, saqqızla böyüdürsən. Ana olmaq sadəcə doğmaqdırmi?
- Feyza Aktan deyilən sözlərə səsiz qalmaq. “Instagram” hesabından aşağıdakı açıqlamaları edən məşhur iddialara dair hüquqi işlər başlatdığını bildirdi:

lama vermədim. Bacardığım qədər belə şeylərdən qaçdım. Ancaq içində olduğum vəziyyət ar-tıq mənə bu açıqlamaları verməyə məcbur etdi. İlk olaraq deyim ki, qarşı tərəfin oğlumla bağlı mənə açdığı bir qayyumluq davası var. Buna görədir ki, hər bir ana kimi övladımın menden alınmaması üçün mücadilə edirəm. Kiminsə karyerası ilə bu günə qədər bir dərdim olmadı. Bu saatdan sonra da olmaz. Amma... Oğlumun sağlamlığı və inkişafı çox yaxşıdır. Üç ildir, hər ay getdiyim həkim müayinələrindən xəbərdar olsaydılar, belə danışıq olmaz. Prosesin bitməsinə gözləyirəm. Kiçik bir uşağı ana himayəsindən məhrum et-

me həqiqətən qəddarlıqdır və buna sadəcə mənə pis verdiyələrə sahib olan bir ana kimi qələmə verməklə əldə etmək olar. Analığımla bağlı günlərdir, atılan böhtanları qəbul etməyə hazırəm. Bütün böhtanlarla bağlı hüquqi işləri başlatdım. Məndən şübhələndikləri hər şeyi məhkəmədə hakim qarşısında sübut etməyə borcludurlar.”

Qeyd edək ki, Özcan Deniz Feyza Aktay ilə 2018-ci ildə ailə həyatı qurmuş, bu evlilikdən onların Kuzey adlı bir övladı dünyaya gəlmişdir. 1 il yarım evli qalan cütlük 2019-cu ildə ayrılmışdır.

“Neçə onkoloji xəstə mübarizə aparır”

“İntihar dəhşətdir”

Həftə ərzində eşitdiyimiz intihar xəbərləri bizi sarsıtdı. Bir-birinin ardınca Bakının müxtəlif ərazilərində özünü binadan atanlar həyatlarını bir anın içində sona çatdırdılar. İntiharlarla bağlı məşhurlar da dila göldi. Özlərini sosial media hesablarında insanları intihardan uzaq durmağa səsləyib, çağırışlar etdilər.

İş xanımı Ruhi Əliyeva: “Son günlər baş verən intihar hadisələri sadəcə dəhşətdir. Bir şeyə diqqət edək ki, intiharlar ən çox gənclər arasında baş verir. Təbii ki, bu onların həyatda şəxsiyyət kimi hələ tam formalaşmaması, qarşılarına çıxan problemlərdən çıxış yollarını tapa bilməmələri və qarşısız vəziyyətə düşmələri ilə birbaşa bağlıdır. İntihar ümidini bitirdiyi son həddir.

lən pik və faciəvi sonluğa çatmasına imkan verməyək”.

Aktrisa Zümrüd Qasımova: “Bir neçə gündür, saytları açıb dəhşətə gəlirəm. İntihar edənlərin sayı çoxalır, çoxsu da

görməyən insan bir dəfə günəşi görmək xeyali ilə qolbi döyünür, neçə onkoloji xəstə hər gün yaşamaq üçün mübarizə aparır. Cavan canınıza qiyməyin. Vallah, indi sizə faciə kimi görünən şeylərə za-

Bu sonun baş verməməsi isə ayrı-ayrılıqda hər birimizdən aslıdır. İntihar hadisələrinin baş verməsində insanların bir-birlərinə qarşı laqəvidsizlik və biganlığı az rol oynamır.

Hər şeydən və hər kəsdən ümidini itirmiş şəxs nəticədə geri qayıdırsaydı, intihar yoluna üz tutur. Məncə, intihardan qaçmağın on birinci yolu ətrafdakı insanlara qayğı və insani münasibət göstərmək, onu dinləmək, təkəllüf etməkdir. Hər şeydən və hər kəsdən ümidini itirmiş şəxs nəticədə geri qayıdırsaydı, intihar yoluna üz tutur. Məncə, intihardan qaçmağın on birinci yolu ətrafdakı insanlara qayğı və insani münasibət göstərmək, onu dinləmək, təkəllüf etməkdir.

Gəlin, özümüzlə bərabər ətrafımızda olan insanlara qarşı diqqətli olaq. Hadisə-

gənclər insandır. Cavan canınıza necə qiyməyirsiniz? Sizin yerinizdə olub yaşamaq üçün mübarizə aparın bilirsiniz, nə qədər insanlar var?”

Sağlam canınızla həyatda mübarizə aparmaq özünə, xeyallarınızın, istəklərinizin dalınca qaçmaq özünə ölümlə seçməkdir.

Vallah, bu dünyada sevgi iztirabı çəkmək, pulsuzluq dərjəni çəkmək çox gülməlidir. Neçə yataq xəstəsi bir dəfə ayağa qalxmaq arzusu ilə yaşayır, neçə gözü

manla güləcəksiniz. Sizə elə gəlir ki, ölmünüzü kimin üçün cəzadır, amma belə deyil. Zamanla o insan üçün unudulacaqsınız.

Heyifiniz gəlsin gəncliyinizə. Hərənən dağ boyda dördü var, amma yaşamaq və sevinmək üçün o qədər gözəlliklər var. İntihar çıxış yolu deyil!”

Aktrisa Zülfüyyə Məmmədova: “Orta məktəblərdə psixoloqların fəaliyyəti zəif, idarələrdə psixoloqlar yox, ailədə isə bəşadüşməlik. Sonda da intihar”.

Təranə izləyicisini "ağ yuyub, qara sərdi": "Ay yazıq..."

Təranə Səmədova ilə izləyicisinin fikirləri toqquşdu. Təranənin “Instagram” hesabında Xalq artisti Aygün Kazımova “gözlə” adlandıraraq ad gününü təbrik etməsi izləyicisi tərəfindən aqressiya ilə qarşılandı.

Adalet.az saytı xəbər verir ki, rəy bölməsində “Allah sizə gözəllik versin. Nə çirkənsiniz. Bunlar nə gündədir, adam ırqını” sözlərini yazan ucucuya Səmədova “Siz bir həkim müayinəsinə gedin, ya gözlərinizdə problem çıxacaq, ya ürəyinizdə, ya da beyinizdə. Bəlkə də heç yoxdur. Ay yazıq, çətin deyil bu beyinlə həyata baxmaq?” cümlələri ilə cavab verib. Təranənin bu fikrindən sonra oxucu “Başdan ayağa yığmadırlar. Mədəm bulanır” deyərək rəy bölməsinə əlavələr edib. Mədəniyyətinə sığınmağın qeyri-mümkün olduğunu gören Səmədova hirsini boğa bilməyərək bir az da hiddətlənib izləyicisinə “Allah sənə pul-para, yaxşı zövq və uğurlu cərrah, kosmetoloq nəsib etsin. Bir qadının başqa bir qadından mədəsi niyə bulansın? Lap böyünməyə də, niyə çirkin şəkildə bölüşün fikirlərini? Bəlkə də, hamiləsiniz. Bir test edin” sözlərini yazıb.

Doğum günündə Nazilə Səfərliyə ağır itki

Yanvar ayının 25-ində şairə Nazilə Səfərlinin əmisi dün-yasını dəyişib.

Adalet.az saytı xəbər verir ki, bu barədə şairənin özü sosial şəbəkə hesabında yazıb: “Doğum günündə ən sevdiyim əməmi itirdim. Allah sənə rəhmət eləsin, canım əmim. Həmişə fəxr edəcəm ki, Yaltada yaşayan iş adamı Binəli Məmmədovun qardaşı qızıyam. Ziyalı əmim, zəkali əmim, səni qəlbimdə daim yaşadacam. COVID-ə lənət olsun”.

Tolik atasından yazdı: "Bu hissi yaşayanlar bilir"

“Hayat çox qəribədir. Uşaq olanda atan səni özü ilə toya, qonaqlığa aparır, onun iş yerinə gedirən. İllər keçir, böyüyürsən və özü bir ailənin başçısı olursan”.

Adalet.az saytı xəbər verir ki, bu sözləri prodüser Tarix Əliyev özünün “Instagram” hesabında yazıb: “Vaxt-vədə yetişir və son atam son mənzilə yola salırsan. Qəbrinin içində onun çiyindən tutub, mollanın oxuduğu duaları onun cansız bədənini silkələyirsən. Və bu sənə atana sonuncu toxunuşun olur. Bu hissi yalnız yaşayanlar bilir. Amma bizim Şəhidlərimiz var ki, onların cavan yaşda arzularını yarıncı qaldı. Onların valideynlərinin yanında mən həyatın fani olduğunu yazsam, ayıb olar”.

Qeyd edək ki, prodüser Tarix Əliyev atası 25 yanvar tarixində dünyasını dəyişib.

“Teatrdə aktyor böyük bazaya malik olur. Doğrudan da, böyük təcrübəyə malik olursan. Danışığımdan tutmuş səhnədə gəzməyimə qədər teatrdə öyrənmişəm. Bu sənətdə belə bir söz var, yaxşı aktyorsansa, çıx səhnəyə. Kinoda yəni də deyirəm, yoldan keçəni də gətirib oynatmaq olur. Əzbətdir: sən sözü, 1-2 saat onunla məşq edirsən, haradasa ondan bir şey çıxartmaq olur. Amma həmin adam teatrdə heç nə edə bilməz. Teatr canlı ünsiyyətdir”.

“Ədalət” qəzetinin qonağı Bakı Bələdiyyə Teatrının aktyoru Tural Əhmədov.

Turabova və digərlərinə. Ən sevdiyim aktyorlardan biri də Yusif Vəliyevdir. Mənim üçün dünyevi bir aktyordur o.

“Fikirləşmədim ki, nə zamansa teatrdə işləyəm”

-Aktyorluq çətin bir peşədir. Çünki sən başqalığırsan. Bəs, sizin fikrinizcə necə? -Əlbəttə ki, çətin. Mən deyirdim ki, hətta çox çətin. Qırıqdan baxıb lağ edənlər olur. Deyirlər ki, mən olsaydım, belə edərdim, bizim aktyorlar zəifdirlər. Nə bilim, ya səni danışırlar. Bu kim ifadələr tez-tez işlədilir. Həmin insanları seriala dəvət edirlər, bala-

"Aktyor olmasa, ondan yaxşıdır"

-Mən sizə minnətdaram. -Müsaibələrdən birində demisin ki, aktyor olurlar, aktyor doğulurlar... -Niyyə bu fikri söyləmişəm? Əgər sənə daxilində bir faiz də olsa, istedad varsa, Yaradan tərəfindən o, sənə verilibsə, deməli, artıq sən aktyor doğulmuşsan. Sadəcə zamanla həm təhsil, həm həvəs, həm təcrübə səni peşəkara doğru sürükləyir ki, yaxşı bir aktyor olasan. Adam var ki, sonradan aktyor olmaq həvəsinə düşür, kinolara baxır, kino, teatr barədə elmi savadı da var, amma nə edir, aktyor ola bilmir. Çox zəif olur. Düzüldür, eləsi də var ki, aktyorluğa qəbul olur, teatrdə fəaliyyət göstərir, kinolara da çəkilir, amma baxırsan ki, aktyor olmasa, ondan

ca bir rol verirlər, inandırır sənə, bir kəliməni, bir cümləni dəyə bilməyirlər. Kameranın heyecanı bürüyür onları, dil-ağızları tutulur. Ümumiyyətlə, hərəketləri dəyişir, özləri kimi ola bilmirlər. Onda başa düşürlər ki, çətin peşədir. Bəzi anlar olur ki, mənim özüm də çıxılmaz vəziyyətdə qalırım ki, bu hissəni necə oynayım, daha təsirli olsun? Mən nə edim ki, insanlar bunu hiss etsinlər? İnanıram ki, peşəkara, sözünü deməmiş aktyor da elə bir məqam olur, fikirleşir ki, görəsən, nə edim ki, insanlara bu hissəni yaşada bilim? -Tural Əhmədov teatrdə ilk gündü... -Allah Amaliya xanıma rəhmət eləsin. Öləne qədər o insana minnətdaram ki, mənə Teatrına dəvət elədi, mənə teatrdə sevdi. Düz-

-Bakı Bələdiyyə Teatrı ilə bağlı hələ ki, nələrsə eşitməmişəm. Səhbət qalmaqallardan gədir... -Bakı Bələdiyyə Teatrının təməlini Amaliya xanım elə qoyub ki, qalmaqaldan uzaq durmağa çalışırıq. Amaliya xanım bizə böyük qiymət verirdi. Bizə böyük dəyər verirdi. Hansısa qastrola gələndə Amaliya xanım özünlə elə aparırdı ki, elə bilirdik, doğrudan da, biz onun balalarıyıq. Həmişə demişəm, Amaliya xanıma anam kimi səmimişəm. Mən onu itirəndə elə bildim, anamı itirdim. Amaliya xanım vəfat edəndə düşündüm ki, bundan sonra mən nə edəcəm? Kim mənə bu sənətdə analıq edəcək? İndiyə kimi də onun yeri görünür. Urəyimdə bəzi şeylər var ki, sağı olsaydı, gedib ona danışırdım.

başladım oxumağa. Bir müddət sonra ballı oldu ki, yeni əsər qoyulur və mənə orada baş rol həvalə edib Amaliya xanım. 2015-ci ilin axırları idi, məşqlərə başladım. Həyatımın məşqlərlə bağlı ən ağır bir dövrü idi. Həm “Pərdə” filminə çəkildim, həm “Dəfnə ağacı” serialına çəkildim, bir tərəfdən də bu məşqlər. Necə çatdırırdım, bir Allah bilir.

-Nələri ona danışmaq istəyirsiniz? -Nə bilim...O qədər şeyləri danışardım ki...Özümə danışmaq istəmədiklərimi də danışırdım. O qədər doğma idi ki, Amaliya xanım mənə. Hazırda Amaliya xanımın yerində qızı Aynur xanım Muxtarovadır. Onu da sevirik, o da bizi çox sevir. Böyük hörmətimiz var Aynur xanıma. Nə yaxşı ki, Amaliya xanımdan sonra Aynur xanım Teatrın rəhbəri oldu.

“Teatr bir ailədir”

-Dediniz ki, ilk vaxtlar teatrdə bir o qədər də marağım olmayıb. Bu gün necə bəs? Sual versəm ki, teatr, yoxsa kino, nə söyləyirsiniz? -Düşünmədən deyərəm ki, teatr. Ona görə ki, teatr bir ailədir. Teatr elə bilərəm ki, valideynimdir. Kinoya etibar yoxdur, kino vəfasızdır. Kinonu sevirəm, yaşayıram, amma kino hərdən vəfasız davranır. Teatrdə elə bil ki, öz evindəyəm. Amma kinoda sanki kirayədə. Olub ki, 2 il, 2 il yarım heç bir filmə, seriala çəkilməmişəm, ata rolunu o oynayırdı. Ona sözlə-

-Allah Amaliya xanıma rəhmət eləsin. Mən sizə təşəkkür edirəm ki, dəvətimi qəbul edib gəldiniz... -Amin. Mən də sizə minnətdaram.

Səhifəni hazırladı: Rövşən Tahir

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS	Qəzet “Ədalət” qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və “Son dakika” MMC Neşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.	KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı. kod: 200112 hVh VÖEN 9900003611 Müxbir hesabı: AZ37NAB201350100000000001944 S.W.I.F.T. Biki: AİIBAZ 2x hesab N: AZ42AİIB38070019441100451111 VÖEN: 1300456161 İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100	Ünvan: Bakı AZ.1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, “AZƏRBAYCAN” neşriyyatı, 6-cı mərtəbə. Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 434-55-98 Faks: 539-80-26 adaletqezeti@rambler.ru adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az	Tiraj: 2000 Sifariş: 54 Çapa imzalanmışdır. 27.01.2021
---	---	---	--	---